

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

ARKIVEXEMPLAR

182/001

Administrationsenheten/Arkivet
Daniel Backman
Telefon 08 - 405 5502

1997-07-01

P 2 EuI

Christina Vassallo
Av. Belle Vue 54
1410 Waterloo
Belgien

Handlingar och publikationer om Raoul Wallenberg

Med anledning av Ditt brev den 4 juni vill jag meddela följande.

Den svenska regeringen beslutade den 19 juni att offentliggöra samtliga handlingar i Utrikesdepartementets arkiv t.o.m. 1970 som rör Raoul Wallenberg-ärendet. Handlingarna har dels tryckts i pappersexemplar och dels på CD-ROM-skivor. Du är välkommen att ta del av dessa vid ett personligt besök hos UD:s arkiv, Malmtorgsgatan 3, Stockholm.

Utrikesdepartementet har också utgivit två sk. "vitböcker" i serien Akstycken utgivna av Kungl. Utrikesdepartementet 1957 och 1965 med titlarna "Raoul Wallenberg. Dokumentsamling jämte kommentarer rörande hans fångenskap i Sovjetunionen" och "Raoul Wallenberg. Dokumentsamling rörande efterforskningar efter år 1957". Om Du är intresserad att få egna exemplar kan jag skicka dem till dig.

Artiklar i svensk press ang. Raoul Wallenberg-ärendet kan du finna hos Kungliga biblioteket. De har även samtliga publikationer som givits ut i Sverige. Deras adress är Humlegården, Box 5039, 102 41 Stockholm.

Med vänliga hälsningar

Daniel Backman
Departementssekreterare

Ifylles av postexp

Avsändt med

sv kurir

utl kurir

luftpost

vanlig post

Avs datum

Sign

970701

DB

Svensk arkivinformation

SVAR

FRÄNSTA

ARK

183/011
97-07-21 03

P 2 Eu¹

Fst 0113/1997-07-02

Departementsrådet
Berndt Fredriksson
Malmtorgsgatan 3
103 39 STOCKHOLM

Ref. Offert för kopior av CD-Rom skivor Raoul Wallenberg dokument 1945-1970

Det är mycket glädjande att ni är nöjda med vårt arbete och vi är naturligtvis mycket stolta att vårt arbete har rönt ett så stort intresse. Vi ser framemot nya intressanta arbetsuppgifter i framtiden.

Med referens till telefonsamtal 1997.07-02 har vi härmed nöjet att offerera extra kopior av CD-Rom skivor enligt följande:

En uppsättning består av 3 st CD-Rom skivor

Utförande

Enligt tidigare levererade skivor med en ändring. Dossierer PII Eu² skall skrivas P 2 Eu dvs. CD box etiketten och manualen skall ändras i detta avseende. Vi kommer också att producera etiketter som täcker boxarnas baksidor och en kortsida.

Priser

Vid en beställning av 10 uppsättningar (30 skivor) kostar varje skiva 350,00 kr
Vid en beställning av 11-20 uppsättningar kostar varje skiva 300,00 kr
Vid en beställning av 21-30 uppsättningar kostar varje skiva 275,00 kr
Vid större beställningar skall ny offert begäras.
Skivorna levereras fraktfritt med post till UD.

Vid en omedelbar beställning av mera än 20 uppsättningar men med delad leverans uppdelad på 2 omgångar erbjuder vi Er varje CD skiva till ett pris av 275,00 kr/st

Leverans

5 uppsättningar kan levereras från SVAR vecka 28. Övriga kopior kan levereras med 10 uppsättningar per vecka med början vecka 33.

Betalningsvillkor

Mot faktura 30 dagar netto.

Huvudkontor
Postadress
Box 160
880 40 RAMSELE

Gatuadress
Tingsvägen 5

Telefon
0623-109 70

Telefax
Prod 0623-110 97
Adm 0623-108 77

Postgiro
95 06 92-4

Enhet i Fränsta
SVAR Fränsta
Box 86
840 12 FRÄNSTA

Besöksadress
Gamla kommunhuset

Nya
Tel 0691-662200
Fax 0691-662229

Giltighetstid

Denna offert är giltig t.o.m. September 12, 1997

Med vänlig hälsning

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'L. Hedlund', written in a cursive style.

Lennart Hedlund

Platschef Riksarkivet SVAR Fränsta

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

1997-07-03

Aambs Stefan Gullgren

Ambassadören
Martin Hallqvist, UD-EC

a.a.
L.O. V

INK. U
DNR 184/001
1997 07-07
AVD P 2 Gu I

M

Re Raoul Wallenberg-ärendet

(2 bil.)

Broder,

Delges:

Kabs
von Dardel
Carl Persson
Magnusson, Riga
Hallqvist, EC2
Olson, FI/ESK

Jag får härmed översända kopia jämte Magnus Dahnbergs översättning av ett brev från Nikolaj Stoljarov, under hösten 1991 bitr KGB-chef men numera ledamot av Duman, till Guy von Dardel. Brevet utgör ett svar på ett brev som von Dardel skrev till Stoljarov i mars i år. Jag bifogar en kopia av detta brev.

Jag har idag vidarebefordrat Stoljarovs brev jämte översättning direkt till von Dardel i Genève per fax.

EX-97-08-06

Satta i kassetten

Stefan Gullgren

Postadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 MOSKVA

Besöksadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60

Telefon
(095) 956 12 00
(503) 956 12 00

Telefax
(095) 956 12 02
(095) 956 12 03 (viseringsavd)
(095) 956 12 04 (handelsavd)

Telex
64-413 410

SVERIGES AMBASSAD
Moskva
Magnus Dahnberg

ÖVERSÄTTNING
1997-07-03

Översättning från ryska

Bäste herr Guy von Dardel!

Tack för Ert brev, där Ni noterar min blygsamma insats i ansträngningarna att utreda Er brors öde.

Sedan det tillfälle som Ni nämner i brevet har det gått tämligen lång tid - nästan 5 år.

Tyvärr har jag under denna tid inte lyckats få fram några nya uppgifter om Er brors öde.

Om jag får någon ytterligare information, skall jag söka förmedla den via Er ambassad i Moskva. Jag hoppas att Era ädla ansträngningar skall krönas med framgång!

Med vänlig hälsning

/namnteckning/

N. S. Stoljarov
Deputerad i Statsduman,
vice ordförande i Utrikesutskottet
Statsduman i Ryska Federationens
Federala församling

Уважаемый господин Ги фон Дардел!

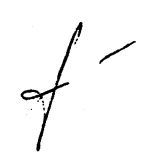
Благодарю Вас за письмо, в котором Вы отмечаете мой скромный вклад в попытке выяснить судьбу Вашего брата.

С того момента, о котором Вы упоминаете в своем письме, прошло немало времени – почти 5 лет.

К сожалению, за это время я не смог получить новых сведений о судьбе Вашего брата.

Если я буду располагать дополнительной информацией, то постараюсь передать ее через Ваше посольство в Москве. Надеюсь, что Ваши благородные усилия увенчаются успехом!

С уважением,

Н.С.Столяров,

Депутат Государственной Думы,
заместитель председателя Комитета
по международным делам
Государственной Думы Федерального
Собрания Российской Федерации

Посольство Швеции
МОСКВА

Dnr	Avd	Grupp	Mål
-----	-----	-------	-----

Неофициальный перевод.

Господину Николаю С. Столярову,
Заместителю Председателя комитета
по международным делам
Государственной Думы.

Москва, 14 марта 1997 года.

Уважаемый господин Столяров!

Я являюсь сводным братом Рауля Валленберга. Я запомнил Ваше имя по статье в Комсомольской правде, напечатанной после путча. Вы упоминали, что правда о судьбе Рауля Валленберга может содержаться не только в архивах Лубянки, но и в определенных иностранных архивах. Я думаю, что Вы правы и было бы чрезвычайно интересно узнать Ваши соображения о том, где и как отыскать эту правду.

Я надеялся посетить Вас лично до отъезда из Москвы, но, к сожалению, это мне не удалось.

С искренним уважением,

Ги фон Дардель,

Член Шведской Королевской Академии наук,
член шведско-российской комиссии по судьбе Рауля Валленберга.

Ifylles av postexp

Avsänd med

☐ sv telefon (095) 956 12 00
☐ uti kunnr
☐ luftpost
☐ telefax (095) 956 12 02
☐ vanlig post (095) 956 12 03 (визовой отдел)
☐ (095) 956 12 04 (торговый отдел)

Avsändn datum

Sign

Почтовый адрес
Дер. Мк 828 Н. С. Удальцова, 19750
Мосфильмовская ул. 60
119590 МОСКВА

Телекс
64-413 410
64-413 251 (торговый отдел)

SVERIGES AMBASSAD
RIGA

Sid 1 ()

1997-07-07

Handläggare: H Magnusson

aa
m

UTRIKESDEPARTEMENTET

EC

Avd.	Grupp	Mål
P	2	2u1

W

Re Raoul Wallenberg-ärendet

Till: Endast till EC (Foyer), amb Moskva ✓

I Moskvaambassadens relateras ett lunchsamtal mellan amb Hirdman och ryska hälsovårdsministern Dmitrejeva. Det slår mig att exakt samma tillvägagångssätt som hon beskrev hade tillämpats på Serbskijinstitutet (Susan Mesinai var den som hade kontakt med institutet) borde användas även för specialsjukhuset i Kazan, varifrån vi har åtminstone ett vittnesmål (Bogdanas). Det sjukhuset har hittills vägrat t ex oberoende ryska psykiatriker och t o m A Jakovlevs kommission för rehabilitering av repressionens offer tillträde.

Med hänvisning till det samtal som redan ägt rum vore det kanske nu lättare att med Dmitrejeva diskutera en liknande undersökning i Kazan. Vid en sådan diskussion lär väl framgå om också FSB:s tillstånd krävs.

MAGNUSSON

MD

1997-07-07

UTRIKESDEPARTEMENTET

För: EC

Kopia: Kabs, L Olson EI/ESEK

Refax: Magnusson/Riga ✓

✓	Grupp	Mål
	2	Kw

Delges:
von Dardel
Carl Persson
Hallqvist,
Olson, EI/E
Exp. 97-0

Re Raoul Wallenberg

I fredags hade jag ett samtal med Gorbatjov på hans kontor och idag ett med Baturin i Kreml.

1. Samtalet med Gorbatjov gav inget nytt. Han drog den gamla historien om hur han hittat Katyn-papperen hos de logistiktrupper som eskorterat de polska officerarna. Vidare hur han som sekreterare i Politbyrå efterfrågat sina PM från tiden som förste partisekreterare i Stavropol och hittat dem på ett partiarkiv i Irkutsk. Slutsatsen var att speciella papper behandlades på ett speciellt sätt under kommunisttiden och mycket förstördes.

Gorbatjov berättade att han i oktober skulle träffa FN:s generalsekreterare Annan för första gången i New York. Jag drog familjeanknytningen för honom. I det sammanhanget erinrade han sig att han träffat Guy von Dardel. Stämmer det? Jag känner bara till hans brev till Gorbatjov.

svm!

MD

Jag relaterade Alexander Jakovlevs redovisning av samtalet med Krutjov i politbyrån 1989 för Gorbatjov, men det föranledde inga ytterligare upplysningar från hans sida. Antingen vet han inte mer eller så får vi inte ut mer av honom.

2. Vid samtalet med Baturin tog jag upp frågan om kopiering av de 6.000 registerkorten i Vladimir. Baturin verkade bekant med ärendet. Han sade att det var riktigt att avslå en så omfattande begäran. Det var inte rimligt att anta att Wallenberg var en av de 6.000. Om man däremot från svensk sida kunde framföra en mer avgränsad och efter vissa rimliga kriterier utformad begäran avseende betydligt färre registerkort, kanske den kunde prövas positivt. Det ryska avslaget var inte principiellt, framhöll Baturin. Återkom i förekommande fall med nya instruktioner.

Hirdman

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

1997-07-10

Dnr 146 ✓

Aambs Anders Wallberg

Utrikesdepartementet

EC

fvb UD Hans Magnusson, amb
Riga

Delges:

Kabs
von Dardel
Carl Persson
Magnusson, Riga
Hallqvist, EC 2
Olson, ET/ESEN

INK. UTRIKESDEP.		
DNR 191/001		
1997-07-11		
Avd. <i>P</i>	Gr <i>2</i>	Mål <i>Eu</i>

ap. 97-08-06 Re Raoul Wallenberg: svar från MID på begäran om
registerkort och akter från 40- och 50-talen
(1 bil.) ✓

Ambassaden har i bifogade brev erhållit svar på den svenska arbetsgruppens begäran om kopior på 6000 registerkort i Vladimirfängelsets fängelsearkiv samt att få ta del av akter tillhörande fängslade personer från 40- och 50-talet.

Av svaret framgår att begäran om kopior endast kan tillgodoses i den mån arbetsgruppen kan ge urvalskriterier för dessa. Kravet på motivering i varje enskild fall gäller även begäran om akter,

[Signature]
Sven Hirdman

Postadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 MOSKVA

Besöksadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60

Telefon
(095) 956 12 00
(503) 956 12 00

Telefax
(095) 956 12 02
(095) 956 12 03 (viseringsavd)
(095) 956 12 04 (handelsavd)

Telex
64-413 410

SVERIGES AMBASSAD
Arbetsöversättning
Anders Wallberg

Till ministern vid Konungariket Sveriges ambassad i
Ryska Federationen

L. Fredén

Bäste herr Fredén,

Med hänvisning till hänvändelserna från Sveriges ambassad av den 17 mars och 23 april 1997 tillställda Rysslands utrikesministerium och en rad andra behöriga myndigheter, skulle jag vilja be om vidarebefordran av följande information till samordföranden i den rysk-svenska arbetsgruppen i ärendet om Raoul Wallenberg herr Hans Magnusson.

Den ryska sidan bekräftar sin bestämda avsikt att även fortsättningsvis göra allt som står i dess makt i syfte att nå slutlig klarhet i Raoul Wallenbergs öde. I syfte att avsluta den rysk-svenska gruppens arbete och att förbereda en avslutande sammanfattande rapport gavs den svenska delen av arbetsgruppen samt obereoende experter tillfälle att göra ett andra besök i fängelse Nr. 2 i Vladimir den 3-10 mars 1997. De blev visade registerkort över dömda som varit internerade i fängelset under perioden 1947-1972. Man ordnade även sammanträffanden med personer som varit anställda vid fängelset under samma period. Trots detta framkom inga uppgifter om R. Wallenbergs vistelse i Vladimir-fängelset, vilket bekräftar de slutsatser en kommission som besökte Vladimir 1990 kom fram till.

Gällande lagstiftning i Ryska Federationen förutser ej utlämnande av kopior av registerkort över dömda till företrädare för andra länder eller andra privatpersoner. I detta sammanhang kan behandling av den svenska arbetsgruppens begäran om att som ett undantag beredas kopior av ca 6000 kort som befinner sig i Vladimirs läns fängelse Nr. 2 arkiv endast ske vid erhållande av motivering beträffande urvalskriterier för dessa kort samt deras direkta samband med Raol Wallenberg-ärendet.

Samma sak gäller expertgruppens begäran att få ta del av en rad brotts- och personakter tillhörande sovjetiska och andra länders medborgare som befunnit sig i fängsligt förvar i forna Sovjetunionen under 40- och 50-talen. Arbetsgruppen har tidigare kommit överens om att sådana

hänvändelser skall åtföljas av en motivering i varje konkret fall. Detta är desto mer aktuellt i detta fall, eftersom herr Magnusson och andra delar av den svenska delen av arbetsgruppen redan tagit del av ett betydande antal akter ur den förteckning den svenska sidan överlämnat. Samtidigt har en rad nya namn förts in i denna förteckning utan några motiveringar.

Jag föreställer mig att ett konkret klargörande från den svenska sidan på båda dessa punkter skulle svara mot den bilaterala gruppens målsättningar och göra det möjligt även för den ryska delen av gruppen att ta ytterligare steg för att klarlägga Raoul Wallenbergs öde.

Med vänlig hälsning

Medordföranden i arbetsgruppen,
tf biträdande chef för Andra europeiska avdelningen
Rysslands utrikesministerium

K. Kosatjev /underskrift/

7 juli 1997
Nr 5064

W f f.d.

СОВЕТНИКУ-ПОСЛАННИКУ ПОСОЛЬСТВА
КОРОЛЕВСТВА ШВЕЦИИ В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Л.ФРЕДЕНУ

INK. AMB. MOSKVA		
D. 13:8/51		
13 97-07-09		
AVD.	GR.	MAL
R	18	Wallenberg

Уважаемый господин Фреден,

Ссылаясь на обращения посольства Швеции от 17 марта и 23 апреля с.г. в адрес Министерства иностранных дел России и ряда других российских компетентных ведомств, просил бы передать сопредседателю российско-шведской рабочей группы по делу Рауля Валленберга г-ну Хансу Магнуссону следующую информацию.

Российская сторона подтверждает свое твердое намерение и далее предпринимать все возможные меры в целях окончательного прояснения судьбы Рауля Валленберга. В интересах завершения ведущейся российско-шведской группой работы и подготовки содержательного итогового отчета представителям шведской части рабочей группы и независимым экспертам была, в частности, предоставлена возможность повторного посещения в период с 3 по 10 марта с.г. тюрьмы № 2 УВД Владимирской области. Им были показаны учетные карточки осужденных, содержащихся в этом учреждении в период с 1947 по 1972 годы, а также организованы беседы с бывшими сотрудниками учреждения, работавшими в тюрьме в указанный период. Тем не менее, какие-либо сведения о пребывании Р.Валленберга во Владимирской тюрьме обнаружены не были, что подтверждает выводы аналогичной комиссии, выезжавшей в г.Владимир в 1990 году.

Передача копий учетных карточек на осужденных представителям зарубежных государств и частным лицам действующими в Российской Федерации нормативными актами не предусмотрена. В этой связи рассмотрение в порядке исключения просьбы шведской части рабочей группы об изготовлении копий около 6 000 карточек, находящихся в

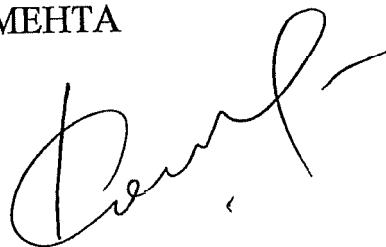
архиве тюрьмы № 2 УВД Владимирской области, возможно только в случае получения мотивированного обоснования критериев отбора этих карточек и их прямой взаимосвязи с делом Р.Валленберга.

То же самое касается и просьбы группы экспертов ознакомиться с рядом уголовных и личных дел граждан СССР и зарубежных государств, содержащихся в местах лишения свободы бывшего СССР в сороковые - пятидесятые годы. Ранее в рамках рабочей группы была достигнута договоренность, что подобные обращения будут сопровождаться мотивированным обоснованием по каждому конкретному делу. В данном случае это тем более актуально, так как со значительным числом дел из переданного шведской стороной списка и г-н Х.Магнуссон, и другие члены шведской части группы уже знакомились ранее, в то время как ряд имен внесен в этот список впервые без каких-либо обоснований.

Представляется, что получение конкретных разъяснений шведской стороны по обоим вопросам отвечало бы целям двусторонней рабочей группы, позволило бы и российской части группы предпринять дополнительные шаги по прояснению судьбы Рауля Валленберга.

С уважением,

СОПРЕДСЕДАТЕЛЬ РАБОЧЕЙ ГРУППЫ,
ВРИО ЗАМЕСТИТЕЛЯ
ДИРЕКТОРА ВТОРОГО
ЕВРОПЕЙСКОГО ДЕПАРТАМЕНТА
МИД РОССИИ

К.КОСАЧЕВ

"7" июля 1997 года

№ 5064 /2ед

EMBASSY OF SWEDEN
RIGA

July 12, 1997

Prof. Guy von Dardel
45 Route de Peney-Dessus
CH-1242 Satigny
SCHWEIZ

Dear Guy,

I write this in response to your letter dated June 15, 1997, containing the so-called dissent report.

What I would like to state clearly before commenting upon the various points raised in the paper is that I was not aware of, nor had I or the other members of the Working Group approved of the handing over of a copy of the first English draft at this stage to persons who have not participated in the work of the working group (i.e. David Matas and Irwin Cotler). Before doing such a thing there should have been previous consent from the persons concerned, and above all from the main author of the draft. This does not mean that I am in principle against presenting Matas and Cotler with a copy of our report. But they now got an early English draft, which was incomplete (especially the last chapters), not agreed among the members and as far as some parts are concerned still rather tentative. Furthermore I had not had the time to read the English draft, so I do not know if mistakes had been made in the translation. I would have preferred to hand over a more consolidated and verified version. There is already now a considerably redrafted version in Swedish, which will soon be sent to you and then translated into English and Russian. It will still not be the final version, of course.

Having said that I will now try to comment the opinions raised in the dissent report, or at least most of them.

First of all the draft report does not try to reach any definite conclusions. Nor have I ever claimed that it contains a complete analysis of archival material in other countries than Russia. The Working group has been mainly geared towards locating and analysing Russian archive material and interviewing former security officials and others, as this was the first opportunity ever to do that. In addition, we have contacted authorities in other countries in order to retrieve as much material as possible about Raoul Wallenberg, and we have been trying to use it also for the purpose of establishing more facts about Raoul Wallenberg's mission and fate and in drafting the report. But the process of , if possible, retrieving more documents, and analyzing them does not necessarily have to be completed by this working group. I very much welcome, in this respect, the efforts of independent researchers. But I can assure you that we have turned to authorities in the USA, the UK, Hungary and Israel with official requests for declassification of all documents concerning RW. Swedish archives have of course been used for reference, and I am glad that more of these are now in the process of being declassified.

The status of documentary material vs. oral testimony is not that simple, and I agree that all evidence, whether verbal or documentary, has to be assessed for its credibility and trustworthiness. Having said that, I still think that some types of documents can more confidently be used to establish certain facts; what I have in mind are such highly regulated procedures in ex-Soviet archives as register journals, personal and investigation files, interrogation protocols. Other documents, such as the ones we have received from the Foreign Ministry give a rather accurate picture of how the case was handled, although they do not give the whole picture and you must try to understand the context of each one of them. Oral evidence, although a lot of it could be true, is often more inexact, especially as we deal with matters that happened relatively long ago. But I suppose that from a strictly legal point of view your observation is in principle correct.

The so-called majority report (still an early draft!!) is not firm in its 1947 death conclusion, although I wrote that there are strong indications for such a possibility. But I also wrote that the reasoning in the draft could also fit with the alternative that RW was isolated after July 1947. This hypothesis has been somewhat further developed in a later draft.

I would like to point out, that when I used the term "strong indications" I did not that much have in mind the various death theories that have been floated, but rather the documents of the Foreign Ministry, the evidence concerning what happened in July and in the months thereafter and some important details in the KGB archives, as well as some oral statements (but not those about cause of death etc.). I agree that the shooting story and the poisoning story rather cancel each other out than reinforce each other. And I do give rather strong reservations in the draft concerning these stories. Still I think they should be left in, possibly with the exception of the rather doubtful Komunarka testimony, because these are oral testimonies given to the Working Group.

I am slightly puzzled by your characterization of Jakovlev's conversation with Kryutchkov in 1989. Of course there is no evidence for what Kryutchkov is saying. But to dismiss it as mere rumour mongering is to take it a bit too lightly. If Kryutchkov said what he is reported to have said this points to several possible explanations, each of them interesting. First of all, it is noteworthy that even at a secret Politbureau meeting the standard Soviet version from 1957 is presented, at least more or less. Then, what Kryutchkov said could reflect what he actually knew or had heard, based or not on existing documents. In the latter case it reinforces the hypothesis that documents had been destroyed. It is of course also possible that Kryutchkov knew the truth, but another truth, which he did not want to disclose even to Jakovlev.

We do have the answers to most of the questions you put about Kondrashev, but of course also these have to be taken with a certain reservation.

The intelligence officer interviewed in London (and deemed trustworthy by the British) claimed he saw RW's file in the PGU archive. Of course we have asked for this file, but received an answer it does not exist.

The documents Sukhanov referred to were documents he received in his official capacity in 1953 and certainly not documents in his possession today, so I don't understand your suggestion. Of course we have asked about these documents in the Working group.

I agree that the interrogation of co-prisoners in 1947 is equally consistent with a decision that the identity of RW would be disguised and that he would be kept in isolation.

p. 3-4. The possibility that Abakumov's letter of 17 July 1947 just responded to the request from Molotov/Vyshinsky and that that was all to it can't be ruled out completely but it is very unlikely. In such a case the information in the letter was not very sensitive and there could hardly have been any reason to make it disappear. It is more likely it contained some information on the fate of RW, or info on plans for him or at least there must have been parallel deliberations and decisions on what to do with RW. Don't forget that Molotov earlier had asked for a report and suggestions as to "the liquidation of the case". Fedotov in MGB had promised that Molotov would receive personally a presentation and proposals for measures to take.

p. 4. Here you write that according to the April 1956 Serov/Molotov memorandum "Abakumov had recommended that the response to the Swedish officials should be that RW was not in the Soviet Union and that he had probably perished long ago". After checking this document in its Russian version I find nothing of the sort. What Serov and Molotov do say is: "On Abakumov's instructions, the Foreign Ministry, on all its requests for info (on RW), received the answer that RW was not in the Soviet Union". We know this was a lie!

We do not draw the conclusion that RW died. On the other hand one can not say it is implausible that he died (just talk to the Memorial people).

III. p. 5. Here your reasoning is not very logical, or at least confusing. At the bottom of page 4 you write that "the unanswered questions make the death conclusion implausible". On top of page 5 you first write that "the evidence that RW survived July 1947 is compelling". Then you go on: "it is as persuasive as the evidence that he died in July-47" (or even more persuasive).

We do not reject wholesale witness testimony post 1947 but want to give some possible explanations in the case they are all mistakes. I agree that each testimony must be examined and answered separately. The only way to do this conclusively is to try to find archival traces (or survivors from prisons). We have not managed to do that yet. Also remember, the version of the post-47 testimonies chapter you read was very incomplete.

There is a difference between most testimonies concerning RW and concerning other matters (as other prisoners, cells and dates) respectively, as most testimonies concerning RW himself were second-hand.

p. 6. The testimonies of von Dufving, Kruminsh, the Poles and Larina, as well as those of others, are now recorded in the text.

We have no definite evidence that RW was not sentenced, only indications. If he was in Vladimir, that would have been an almost certain sign he was sentenced. On the other hand, Birstein and Roginsky wrote in 1991 that the fact that RW's belongings appeared in 1989, made it certain that he was not sentenced, as prisoners' belongings were confiscated after a sentence.

p. 6-7. The Polish camp. I admit that the possibility in principle that RW might have been in such a camp is a borderline case, in terms of probability. At the same time, we can't exclude that the Poles talked to each others before giving testimonies; they also (at least that of Baj) contain some incorrect facts as to RW's fate before coming to the camp.

p. 8. It is not stated in the draft that evidence from Vladimir post 1947 can not be accepted. In 1959

or 1960 two renowned Swedish legal experts or judges conclude that the testimonies from the German and other prisoners of war relating to the Moscow prisons 1945-47 would be binding evidence in court. From the Vladimir testimonies they conclude that "it is probable" that RW was in that prison, but they did not consider them as binding evidence.

I agree that a missing card for numbered prisoners could have been used for RW.

p. 9. I also admit the possibility that a decision was taken in July 1947 to move RW to another prison and give him a number or other false identity, but also he must have been isolated. It is simply inadmissible that RW would have been treated less strictly than his former co-prisoners, who were isolated. In reality, he would have been treated more strictly.

The testimonies concerning RW in Lefortovo 1947-48 were rather scant, second-hand, compared to earlier testimonies.

As to the AVO story concerning 1953 I think it is absurd to believe that RW would have been used as a witness (Remenyi's statement on this point is rather vague and seems to be based on second-hand rumours).

In your comment to the Mäntynen paper you commit the same mistake as you accuse me of, namely to jump to conclusions. I think one must admit that two interpretations of this document are possible.

p.10. The Swingel case. Perhaps it is possible to find more details about government discussions, but I don't think we will find any sensations. It is fairly clear that, and obvious why, the Swedish government did not propose an exchange (although they did this 12 years or so later, in the case of Bergling. It failed).

Nowhere do I say that I consider the conclusion of the two judges concerning Vladimir testimonies incorrect.

After redrafting the Svartz/Myasnikov chapter somewhat I do conclude that we have one version

standing against another. No definite conclusion can be drawn.

p.11. Unfortunately, to Stalin killing very much made sense. This is proven by facts.

That RW was a valuable asset to the Soviets if kept alive after 1947 is very unlikely. I would say the contrary, considering the official reply given in August 1947.

That RW could have given valuable testimony in various trials relating to WWII is not to be rejected out of hand, but his testimony was probably relatively marginal compared to all other information available on Nazi atrocities. Prelin's testimony was not known to me when I wrote the draft. It has to be further verified, as it does not sound very convincing, but still not implausible.

p.11-12. The point you make about the gulag is valid in general but hardly in the case of RW. He was, after all, a very important and special prisoner.

IV. p. 12. I do not agree that today's Russian cooperation is just a continuation of fabrications, document destruction and obstruction. As I have been working very closely with the Russians, closer than anyone has been able to do, for almost 6 years (I exclude the Soviet years) I think I am in a somewhat better position to judge this. We also have the assessments of Memorial, especially one of its experts, who has at times had good access even to the KGB archive. This does not mean, however, that everything has run smoothly, and that there are no remaining doubts; it remains difficult in many cases to achieve full cooperation, more so in the last few years. But you dismiss their efforts and intentions too sweepingly.

p. 14. I do not agree with your claim that the political convenience of the Russian version (which we have not yet seen in a written form!) has led to its too ready acceptance without full disclosure of all available evidence and without proper scrutiny etc. What you write is even slightly insulting and definitely jumping to conclusions. What we have written and are still trying to draft is based on our

independent judgment of facts and testimonies. It is certainly no easy task.

It can't be excluded that efforts to eradicate documentary traces were even more successful for the period after July 1947. At the same time it is a fact that *so far* no documentary evidence relating to that period has been found and we have studied the originals of various register journals from Moscow prisons also for 1948-49. There are no instances where names have been painted out for those years.

p. 15. There is nothing mysterious about the fact that fewer documents relating to the time after 1957 have been handed over. What I wrote here was however not completely correct. As far as MID is concerned the year of relevance (in 1991) was 1961, due to the 30-year rule. Still, we have received some later documents. They have not outright refused to hand over later documents. On the other hand, it is hardly likely that there is in MID's archive more conclusive evidence from the time after 1961 than from the period preceding that year.

I agree on what you say about the Vladimir prison. That is why we have concentrated our efforts on this. We are still trying to get the permission to take photocopies. Even if we do not accept the difficulties they are making or the explanations they give, they do have problems with their legislation.

p. 16-17. Psychiatric hospitals. Not least thanks to Susan Mesinai there was an investigation carried out in the Serbsky institute. So far, this has not been possible in Kazan, but we will not give up our attempts.

V. p.17, Swedish diligence.

I agree with the characterization "Swedish diligence" only for the 1945-47 period. Later years Sweden made very hard efforts; one can hardly talk about diligence then. Of course, there is room for discussion on the course of action to take and different judgments could have been made on various occasions. But to characterize in a sweeping way all Swedish activities as diligence is simply not just. Also, I think it is correct to say, that it is not

possible to find a single case in any country, where a government has put in so much effort for such a long time. Saying this, I fully admit that Raoul Wallenberg deserved all efforts that have been made on behalf of him. But, it is not up to me to make any definite judgment on this, and it is not the task of the working group either.

p. 19. Undén was certainly not a "Marxist" professor. There are also instances where he could be very firm towards the Soviets. His refusal to discuss an exchange in 1946-47, although based on principled moral considerations, is of course regrettable.

Your argumentation in the paragraph starting "Soviet embassy counsellor Vladimirov" is rather confused. Vladimirov was not in Stockholm, but in Helsinki. Frey was not in Stockholm either. Then you write that "neither Åström nor Lundberg informed Prime Minister Erlander of the Soviet initiative before the Prime Minister's visit to Moscow in April, 1956." As Vladimirov sent out his probe only late in the autumn, Erlander could hardly have been informed about it in April. What happened in the spring was the Erzine/Frey contact in Ankara, but the messages from Erzine were both vague and contradictory, which the Finns stated. Still it seems, that the Finnish Ambassador Gripenberg informed Erlander about them. But the Swedish government had already decided to bring up the RW case in Moscow, based on the full force of the testimonies of the prisoners of war. So why would Erlander let himself be drawn into strange games (inspired by KGB?)?

Yes, the idea of exchange of RW-Wennerström was rejected, but that of RW-Bergling tried several years later.

As to access to Swedish archives, all this is now in the process of being solved in a positive manner. All archive information available to me has, in principle, also been available to the other members of the working group.

p.20 . The claim that " the majority report...is part of the continuum of the Swedish history of falling short of what needed to be done for Raoul Wallenberg" makes me, if nothing else, a bit sad. First of all,

what you comment, is not a final version, not even a final draft. Secondly, of course anyone can argue that I and the other members of the working group have not done everything in our power, but we have tried to do our best, and I have devoted a considerable part of the last 9 years, including many nights, weekends and vacations, to Raoul Wallenberg. Only part of the efforts are reflected in the draft report. There have also been many unorthodox contacts and initiatives carried out during my Moscow posting and later visits. This does not mean, that we can not accept criticism about the way we went around matters, but you seem to question also our will and good intentions.

As to Foreign Archives, Sweden has handed over official requests to USA, Britain, Hungary and Israel for declassification and/or handing over of documents. Germany is a somewhat special case (Susanne Berger knows). We have not turned to the UN (of course we have nothing in principle against that).

VII. p 21 Follow up process. The draft chapter on Follow up you comment upon was still very incomplete. I had hoped to receive more suggestions from others, but in a new version there are considerably more suggestions. This does not mean that all of your proposals are workable, but this I have discussed with David Matas.

IX. p 22. Conclusion. As the report will not draw the conclusion that RW was murdered in 1947 it does not discourage exploring avenues, that will provide the definite answers. On the contrary, there will be several ideas on how to proceed, including that of a seminar/conference after the publication of the report.

I would also like to point out that information concerning the fate of RW (I am not referring to background information) can only be in Russia (or have existed there, if it has been destroyed).

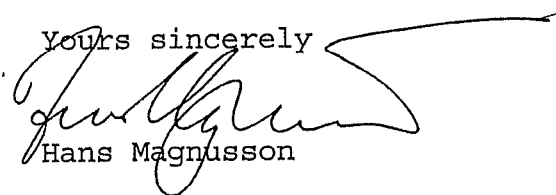
I have no objection in principle to the legal addendum but just want to point out that the UN declaration on Enforced... is just a declaration, albeit important, and not a binding convention. But

certainly, Russia and other countries should live up to it.

Those were my rather brief comments, and I have not responded to all your points at this stage, mainly due to time constraints.

May I propose Guy, to have meeting of the Working group (without the Russians) on 22 August (alternatively in September, immediately before a meeting of the full Working group).

Yours sincerely

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'Hans Magnusson', with a long, sweeping horizontal stroke extending to the right.

Hans Magnusson

SVERIGES AMBASSAD
BUDAPEST

1997-07-09

INK. UTRIKESDEP
ENR 190/001
1997-07-14
AVD P 2 EU 1

Ambassadrådet Lage Olsson

UD EI/ESEK

Minnesmärke över Raoul Wallenberg

2 bil

Broder,

Söndagen den 6 juli öppnades en s k minnespark över Raoul Wallenberg utanför synagogan i centrala Budapest. Minnesparken består av en sten infälld i marken jämte fyra granitpelare på den öppna plats utanför synagogan, där 1990 ett minnesmärke i menorans form över förintelsens offer ställdes upp. På stenen finns överst Raoul Wallenbergs namn och därunder namnen på flera av de övriga personer som medverkade till räddning av judar vid samma tid, däribland Per Anger. Initiativtagare var då som nu den från USA finansierade Emanuel Foundation.

Bland talarna vid detta tillfälle märktes Budapests överborgmästare Gábor Demszky, den ungerska vetenskapsakademiens president Ferenc Glatz och överrabbinen József Schweitzer, och bland de närvarande befann sig många vars liv räddats av Raoul Wallenberg och hans likasinnade. Högtidligheten bevistades även av svenska riksdagens socialförsäkringsutskott, som besökte Budapest vid denna tid.

Senare på dagen ägde en sammankomst rum i vetenskapsakademiens högtidssal, där ytterligare ett antal anföranden hölls, bl a av Guy von Dardel, som konstaterade att det nu fanns fyra minnesmärken över Raoul Wallenberg i Budapest. Som Sveriges ambassadör hade även jag blivit ombedd att säga något, och jag närsluter det anförande jag höll på ungerska jämte en engelsk version. Fotokopia av inbjudningskortet närslutes likaså.

Härblijn hälsningar
Jan Lundvik

Adress
Ajtósi Dürer sor 27 A
1146 BUDAPEST

Telefon
+36 1 352 2804

Fax
+36 1 352 2807

Telex
225647

Delges:

Kabs

von Dardel

Carl Parsson

Magnusson, Riga

Hallqvist, EC9

Olson, EI-ESEK

Amb. Moskva

Wallenbergföreningen

Amb Washington

Socialförsäkringsutskottet
Riksdagen
exp. 7-08-18

Felszólalás 1997 július 6-án az Emanuel Alapítvány az MTA-ban rendezett fogadásán.

Nagy megtiszteltetés, hogy szólhatok néhány szót a Raoul Wallenberg Emlékpark megnyitása alkalmából, itt Budapesten, abban a városban, amely több mint ötven évvel ezelőtt Raoul Wallenberg bátor tetteinek színhelye volt.

Mindenekelőtt szeretném megköszönni az Emanuel Alapítványnak az Emlékpark létrehozásának kezdeményezését, amely újabb láncszeme az emlékhelyek sorának, amely majd emlékezteti a következő generációkat a holocaustra, és annak az igen bátor embernek a humanitárius cselekedeteire, aki tettekkel is megpróbálta azt megakadályozni. Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy ebben nem volt egyedül. Több más külföldi ország képviselője, és több magyar is, kockára tette az életét abban az időben Budapesten, hogy megmentse az üldözött zsidókat. Mindannyiukra emlékezünk ma.

Szeretnék is átadni Önöknek egy személyes üzenetet valakitől, aki ugyancsak meghívást kapott ma ide, és aki nagyon szeretett volna eljönni - Per Anger nagykövet úrról van szó - Raoul Wallenberg barátjáról és kollégájáról abban a rettenetes 1944-es évben. Jelenleg Anger nagykövet úr nem tud utazni, de gondolatban velünk van ma ezen az ünnepségen.

Személyesen gondolok most vissza arra a szürke őszi napra, amikor 1960-ban mint a svéd követség fiatal attaséja először kerestem fel a XIII. kerületi Raoul Wallenberg utcát, és láttam a névtáblát, amely így szólt: "Wallenberg Raoul svéd követségi titkár, aki a nyilas uralomban tízezrek életét mentette meg bátor fellépésével és lelkes odaadásával. Pest ostroma alatt eltűnt."

Abban az időben úgy látszott, hogy nem csak Raoul Wallenberg tűnt el, hanem még az emléke is eltűnhet. A szovjet uralmat irgalmatlanul visszaállították Magyarországon, Raoul Wallenberg sorsáról nem jöttek új hírek, és annak ellenére, hogy az ügy elkötelezett hívei több országban is nagy erőfeszítéseket tettek az érdeklődés fenntartására, nem volt túl nagy közéleti érdeklődés sem a saját országomban, sem más országokban.

Azon a szürke napon aligha gondolhatta az ember, hogy az évszázad végén Raoul Wallenberg nemcsak megmenekül a feledésbe merüléstől, de tetteiért általános elismerésben, tiszteletben és csodálatban részesül, az Egyesült Államok, Kanada és Izrael tiszteletbeli állampolgárává válik, hogy a világ több fővárosában emlékművek emelnek tiszteletére és emberi jogi intézményeket neveznek el róla. Ez mélyen megindító, és igen reménykeltő. Azt jelzi, hogy az a magas erkölcsi mérce, amelyet ő állított, ma is ugyanúgy érvényes a gonosz elleni küzdelemben.

Az évek során többször is kapcsolatba kerültem a Raoul Wallenberg történet másik oldalával, azaz szovjet fogsága alatti eltűnésével, és az egymást követő svéd kormányok véget nem érő erőfeszítéseivel, hogy a nyomára bukkanjanak és megtudják, hogy mit történt vele. Itt is sok minden előfordult, ami azelőtt elképzelhetetlen lett volna, mint például a szovjet levéltárak részleges megnyitása, de a végleges igazságra még mindig nem derült fény. Ezzel kapcsolatban meg kell említeni, hogy a svéd kormány mindössze néhány hete úgy döntött, hogy nyilvánosságra hozza mindazokat az 1944 és 1970 között keletkezett, Raoul Wallenberg kapcsolatos dokumentumokat, amelyek eddig zárolva voltak, majd a későbbiekben, de még az idén az 1971 és 1991 között keletkezetteket is. Összesen mintegy 35.000 oldalt szabadítanak fel, egészen kevés kivétellel, mivel manapság alig van szükség a tanúk személyiségének további védelmére. A svéd-országi vegyes nyomozóbizottság munkájának eredményeiről most készül egy Fehér Könyv, amely az év második felében megjelenik.

Az a Raoul Wallenberg-alak, aki ezekben az aktákban több száz, ha nem több ezer tanú elmondása alapján megrajzolódik, akik azt állították, hogy találkoztak vele valahol, vagy beszéltek valakivel, aki találkozott vele, egyre bizonytalanabbá és megfoghatatlanabbá vált. Itt Budapesten pedig nagyon valós az alakja, hús-vér embernek érezzük, aki mindig itt lesz velünk, amikor azokon az utcákon járunk, amelyeken ő is járt valaha, és olyan emberekkel találkozunk, akiknek az életét megmentette.

Ezeket az érzéseket Göncz elnök úr olyan találóan fejezte ki a Raoul Wallenberg kiállítás megnyitóján Budapesten öt évvel ezelőtt, hogy az ő szavait szeretném idézni befejezésül: "Wallenberg most nyolcvanéves volna, de a falakról egy harmincegynéhány esztendő férfi tekint ránk. Örök-fiatalon maradt meg az időben. Tisztessége és hivatása nem engedte őt nyolcvanévéssé öregedni."

Speech at the Emanuel Foundation reception at MTA 6 July 1997

I am deeply honoured to have this opportunity to say a few words on the occasion of the opening of the Raoul Wallenberg Memorial Park here in Budapest, the scene of his heroism more than 50 years ago.

First of all I would like to thank the Emanuel Foundation for their initiative to establish the Memorial Park as a further link in the chain of memorial places that will remind future generations of the Holocaust and the humanitarian achievements of a very brave man who actively tried to prevent it. It should be kept in mind, however, that he was not alone in doing so. Several other foreign representatives in Budapest at that time also risked their lives in order to save the persecuted Jews. We shall remember them all today.

Secondly I would like to convey to you personal greetings from somebody who was invited to be here today and who would have loved to be with us – ambassador Per Anger – Raoul Wallenberg's friend and colleague at the Swedish Legation that terrible year 1944. Right now ambassador Anger is not able to travel, but his thoughts go to the ceremonies here today.

Thirdly a few personal reflections which take as their point of departure a grey autumn day in 1960, when as a young attaché at the legation here I first went to Raoul Wallenberg utca and saw the nameplate on which was written "Wallenberg Raoul svéd követségi titkár aki a nyilas uralomban tízezrek életét mentette meg bátor fellépésével és lelkes odaadásával. Pest ostroma alatt eltűnt." (Raoul Wallenberg secretary of the Swedish Legation who under the arrowcross regime saved the lives of tens of thousands through his brave actions and ardent dedication. Disappeared during the siege of Pest.) At that time it seemed indeed as if not only Raoul Wallenberg had disappeared but that even his memory might disappear. Soviet power had been ruthlessly reestablished in Hungary, no new information about Raoul Wallenberg's fate was forthcoming and there was not much public interest neither in my own country nor internationally in spite of all the efforts by dedicated people in many countries to keep the case alive.

Little could one imagine that grey day that at the end of this century Raoul Wallenberg would not only have been rescued from oblivion but that he would have achieved global recognition, respect and admiration for his achievement, that he would have become an honorary citizen of the United States, Canada and Israel, that he would have monuments dedicated to him in several capitals of the world and human rights institutions named after him. This is deeply moving and deeply encouraging. It shows that the high moral standards that he set are as valid as ever in the struggle against evil.

Over the years I have repeatedly been involved in the other side of the Raoul Wallenberg story, that is his disappearance in Soviet custody and the neverending efforts of successive Swedish governments to trace him and find out what happened to him. Again, much has happened that was previously inconceivable, like the partial opening of the Soviet archives, but the final truth still eludes us. In this context it is appropriate to mention that the Swedish government decided just a few weeks ago to declassify all those documents pertaining to Raoul Wallenberg from the years 1944-1970, which were not previously released. Later this year the documents from the years 1971-1991, altogether some 35 000 pages, with just some minor exceptions, will be released, since the need to protect the identity of witnesses has nowadays largely disappeared. A White Book on the results of the joint Swedish-Russian investigation committee is also being prepared and will be made public later this year.

The Raoul Wallenberg figure we meet in these files containing accounts of hundreds if not thousands of meetings with purported witnesses, who said they had met him somewhere, or talked to somebody who had met him, tended to become very vague and elusive. Here in Budapest, however, he becomes very real, a man of flesh and blood, who will always remain with us when we walk the streets where he once walked, when we meet persons whose lives he actually saved.

These feelings were so well expressed by President Göncz at the opening of the Raoul Wallenberg exhibition in Budapest five years ago that I would like to finish by quoting him.

"Wallenberg most nyolcvanéves volna, de a falakról egy harmincegyehány esztendőös férfi tekint ránk. Örök-fiatalon maradt meg az időben. Tisztessége és hivatása nem engedte öt nyolcvanévéssé öregedni." (Wallenberg would now be eighty years old, but it is a thirtyandsome years old man who looks at us from the walls. He remains for ever young in time. His honesty and calling has not allowed him to grow eighty years old.)

On the occasion of the opening of the Raoul Wallenberg Memorial Park, I invite
you to the reception to be held

at 3 pm on Sunday, July 6 1997

in the Grand Hall of the Hungarian Academy of Sciences
(Budapest V., Roosevelt tér 9, 1st floor)

for the distinguished personalities taking part at the memorial event.

Budapest, June 1997

Dr. Ferenc Glatz
President
Hungarian Academy of Sciences

INVITATION

The Emanuel Foundation requests your company, together with your family, at the opening of the

RAOUL WALLENBERG MEMORIAL PARK

at 9:30 am, on Sunday, July 6 1997, at Budapest VII., Wesselényi utca 5.

On this occasion, we will also remember the Hungarian victims of the Holocaust and unveil the
memorial plaques which bear the names of those who saved, during that dark period, many of
our brethren from certain death by putting their own lives at risk.

The chief patron of the memorial event is: Mr. Gábor Demszky, Mayor of Budapest.

A memorial speech will be held by: Mr. Ferenc Glatz, President of the Hungarian Academy of Sciences.

We hope that you can accept our invitation and will honor the event by your presence.

Budapest, June 1 1997

Tony Curtis
Honorary President
Emanuel Foundation

Leslie Keller
President
Emanuel Foundation

R.S.V.P 342-1716

REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet

ARKIVEXEMPLAR

Administrationsenheten/Arkivet
Daniel Backman
Telefon 08 - 405 5502

1997-07-14

Nr 33 ✓
P 2 EuI

Ambassaden
Washington

CD-ROM-skivor ang. Raoul Wallenberg

Fax 218 A 1997-06-23

Arkivet har i slutet på förra veckan fått nya uppsättningar av CD-ROM-skivor från Svar i Fränsta. Översänder enligt önskemål två uppsättningar, en för ambassadens bibliotek och en för the Holocaust Memorial Museum.

DB

Daniel Backman

Ifylles av postexp

Avsänt med

☒ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avs datum

970715

Sign

DB

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

Sid. 1 (7)

1997-07-16

Ambr Jan Lundin

aa
m

Avd.	Grupp	MAN
P.	2	Eu'

UTRIKESDEPARTEMENTET

För: EC (Foyer)

Kopia: Amb Riga

B R Å D S K A N D E

Re Raoul Wallenberg

1997-07-14

(1 bilaga)

Som bilaga översänds vad som förefaller vara den
efterfrågade listan.

Fredén

MD

ПОСОЛЬСТВО ШВЕЦИИ
МОСКВА

Arkivexemplar

Dnr 11-13/50	Avd R	Grupp 18	Mål W-bey
-----------------	----------	-------------	--------------

17 марта 1997 года

Начальнику отдела Финляндии и
Швеции Второго европейского
департамента Министерства
иностраннных дел Российской
Федерации
господину К. И. Косачеву
г. Москва

Уважаемый Константин Иосифович!

11-12 марта 1997 года группе в составе доктора Марвина
Макинена, госпожи Сюзан Месиной, господина Геннадия
Кузовкина и госпожи Светланы Завражной была представлена
возможность работать над проверкой личных дел заключенных в
офисе главы Центра по реабилитации жертв политических
репрессии и архивной информации ГИЦ МВД РФ господина
Константина Никишкина.

Как Вы знаете, целью этой проверки, которую следует
рассмотреть как важное дополнение к тщательным проверкам,
уже проведенным в нескольких архивах других стран, является
оценка многочисленных свидетельских показаний лиц, которые,
как они утверждают, когда-то встречались с Раулем
Валленбергом. В этой связи эксперты пытаются подтвердить или
опровергнуть эти показания с учетом местонахождения
свидетелей в соответствующее время, а также их перемещений,
подробностей их личной ситуации, напр. медицинского лечения и
т.д. Как уже раньше было сказано, шведская сторона считает, что
эти проверки могут пролить дополнительный свет на упомянутые
свидетельские показания, что было бы полезно для работы в
целом по выяснению судьбы Рауля Валленберга.

Во время недавней работы в офисе господина Никишкина группе
было передано 13 дел из центрального архива МВД РФ. Это
первый шаг к проверке всего списка дел, переданного господину
Никишкину 28 февраля 1997 года. Однако, господин Никишкин
проинформировал делегацию о том, что многие дела,
перечисленные в данном списке, не хранятся в архивах МВД, а в
архивах ФСБ и, в некоторых случаях, в архивах Федеральной
архивной службы.

Поэтому шведская сторона хотела бы настоящим выразить
официальную просьбу к российской стороне об обеспечении

Avisant med		Avisanda datum		Sign
☐ sv kullr	☐ ut kullr	☐ lufpost	☐ vanlig post	
Почтовый адрес 119 590 МОСКВА		Телефон (095) 956 12 00		Телекс 64-413 410
		Телефакс 970318		
		(095) 956 1202		
		(095) 956 1203 (отд. вна)		
		(095) 956 1204 (торг. отд.)		

Med bocl

возможности группе экспертов, представляющей шведскую сторону, проверить оставшиеся дела (исключая те, которые уже проверены) из списка, переданного господину Никишкину 28 февраля 1997 года. Обновленный список прилагается. Не располагая полной информацией о месте хранения каждого дела, шведская сторона попросила бы российскую сторону рабочей группы передать этот запрос соответствующим органам (МВД, ФСБ, Росархиву и т.д.) в зависимости от места хранения конкретных дел.

Из полного списка группа также подобрала более короткий список личных дел, проверка которых, по мнению группы, на данном этапе работы является приоритетной. Упомянутый список прилагается. Господин Никишкин сообщил группе, что некоторые из этих дел хранятся в архивах МВД.

Госпожа Месинай, госпожа Завражнова и господин Кузовкин готовы ознакомиться с этими делами в любое удобное для российской стороны время в период с 17 по 19 марта 1997 года. Госпожа Месинай вылетает в Стокгольм 20 марта с.г., но планирует снова приехать в Москву в июне 1997 года вместе с госпожой Сузанне Бергер для дальнейшей проверки дел заключенных. Шведская сторона надеется, что к тому времени оставшиеся дела на длинном списке будут доступными для проверки группы экспертов.

С уважением,

Стефан Гуллгрен
Второй секретарь Посольства Швеции в Российской Федерации

Список 1

шжк +

- +1. Бентивен(ь)ви Франц, 1896 года рождения -Германия
2. Бергер Лейзер Ниселевич - СССР
3. Гроссгейм-Крысько (он же Томсен) Герман -Германия-Норвегия
4. Хельд Харольд, 1916 года рождения - Швеция-Финляндия
- 5. Якобсон, 1898 год рождения - Эстония
6. Янковский Станислав Иосифович (Йосефович),
1892 год рождения -Польша?
- + 7. Ковач Бела, 1908 год рождения - Венгрия
8. Куприянов Геннадий Николаевич, 1925 год рождения -СССР
9. Меньшагин Борис Георгиевич, 1902 года рождения -СССР
- +10. Санитцер Иоган (Ханс) - Австрия-Германия
- артои + 11. Шульгин Василий Витальевич, 1878 года рождения -СССР
- + 12. Скач Янош, 1902 года рождения -Венгрия
- +13. Тибор Клемент (Клемент Тибор), 1920 года рождения -Венгрия
14. Вендровски(й) Давид, 1880 года рождения -СССР-Польша
- 15 фон Дуфвинг Теодор, 1912? года рождения -Германия
- +16. Винтер фон Шваб (Рудольф Генрих фон Шваб,
Рудольф Генрих Винтер), 1919 года рождения -Австрия
- + 17. Шне(а)йдер Гельмут (Хельмут). Шкайдер
1923 (1922) года рождения 212.р. -Германия
18. Вольфин Исаак Маркович, 1913 года рождения -СССР
19. Гехли Якоб (он же - Вильман Отто) - Швецария
20. Круминьш Зугурдс Эрнестович, 1927 года рождения -Латвия

Список 2

1. Яоша (Яося) Сюн (Шун), 1894 года рождения -Япония
2. Беккерле Адольф-Гайнц(Хайнц),
1902 года рождения -Германия-Австрия
3. Бетлен Иштван -Венгрия
4. Бишофф Хуго, 1906? года рождения -Германия
5. Богданос Антанас -Литва
6. Дамм Рикард Теодор, 1876 года рождения -Германия
7. Демеско Михаил Петрович, 1901 года рождения -без гражданства
8. Феллер Харальд -Швейцария
9. Герстенберг Альфред, 1873 года рождения -Германия
10. Глазовский Оскар, 1912? года рождения -Чехословакия
11. Гуазье Люсьен, 1913 года рождения -Франция
12. Хатц Отто -Венгрия
13. Хилле Пауль Ерг(х)ард -Германия
14. Гофштеттер Ганс, 1924 года рождения -Швейцария
15. Хубер Эрнст -Германия-Австрия
16. Каплан Ян -СССР
17. Кейтель Ернст, 1915 года рождения -Германия
18. Кичман(н) Хорст, 1895 -Германия
19. Клауберг Карл, 1898 года рождения -Германия
20. Кох Пауль, 1910 года рождения -Германия
21. Коноэ Фумитака, 1920 года рождения -Япония
22. Кребс Ганс (Янис) -Германия
24. Креннер Эрнст, 1896 года рождения -Германия
25. Круммрей Теодор -Германия
26. Лангер Франц, 1908 года рождения -Германия
27. Лангфельдер Вильмош, 1912 года рождения -Венгрия
28. Макинен Марвин Вильям, 1939 года рождения -США
29. Марик Фердинанд, 1882 года рождения -Австрия
30. Маркучевский (Маркушевский) Юзеф,
1927 года рождения -Польша
31. Медвецкая Вера, 1874 года рождения -СССР
32. Мейер Герман -Германия
33. Мельзер Минахим, 1907 года рождения -СССР
34. Меркис Гедемин, 1922 года рождения -Литва
35. Мес(з)арос Иштван -Венгрия
36. Мулле Хорст Теодор -Германия

37. Мунтерс Вильгельм, 1898 года рождения -Латвия
38. Мунтерс Наталья, 1897 года рождения -Латвия
39. Окулицкий Леопольд, 1898 года рождения -Польша
40. Патаридзе Леонтий Евстафьевич (Естафович),
1902 года рождения -СССР
(без гражданства)
41. Пелконен Э(й)ро Олави (Данилович) -Финляндия
42. Радо Шандр -Венгрия
43. Регекампф Гю(у)нтер -Германия
44. Ренсингоф (Рензинг(х)оф) Бернгард -Германия
45. Рихтер Густав, 1912 года рождения -Германия
46. Родде Гунар Оскарович, 1934 года рождения -СССР
47. Редель Вилли -Германия
48. Стейнберг (Стернберг) Пол(ь) - Венгрия-Чехословакия
49. Шандель Карл, 1912 года рождения -Венгрия
50. Тереля Иосиф -СССР
51. Уйбель Адам -Германия
52. Ван-дер-Ва(а)льс (Вандерваальс) Ди(р)к -Голландия
53. фон Юхен Ориель (Аурель), 1902 года рождения -Германия
54. Воробей (Воробьев-Воробей) Василий Федорович, 1910-1913? года
рождения -СССР (без гражданства)
55. Вейсброт Рудольф, 1902 года рождения -Германия
56. Винн Гревил(л) Мейнард -Англия
57. Радек Карл -СССР
58. Волков Константин Дмитриевич, 1915 года рождения -СССР
59. Майер (Майр) Иосиф (Иозеф) -Германия
60. Язевич Владислав Феликсович -Польша

Список 2
(приоритетный список)

1. Куприянов Геннадий Николаевич (1925)
2. Санитцер Иоган (Ханс) - Австрия-Германия
3. Шульгин Василий Витальевич (1878) - СССР
4. Сокач Янош (1902) - Венгрия
5. Тибор Клемент (Клемент Тибор) (1920) - Венгрия
6. Вендровски Давид (1880) - СССР-Польша
7. фон Дуфвинг Теодор (1912?) - Германия
8. Винтер фон Шваб (Рудольф Генрих фон Шваб)
(Рудольф Генрих Винтер) (1919) - Австрия
9. Вольфин Исаак Маркович (1913) - СССР
10. Шнейдер (Шнайдер) Гельмут (Хельмут) (1923? 1921?)
11. Бентивени Франц (1896) - Германия
12. Волков Константин Дмитриевич (1915) - СССР
13. Гехли Якоб (он же Вильгельм Отто) - Швейцария

Fax til. 970718
da 8FAX COVER SHEETEMBASSY OF THE
RUSSIAN FEDERATIONGjörwellsgatan 31
S-112 60 Stockholm
Sweden
Fax No. +46-8-6182703
Voice Contact: +46-8-130441

INK. UTRIKESDEP.		
DNR 198/001		
1997-07-18		
Avd. 1	Gr 2	Mål Eu

To: ~~Lars~~ GRUNDBERG
CE/UD

Date: Juli 17, 1997

Fax No.: 723 11 76

No. of pages including this page: 1+2

Käre Lars,

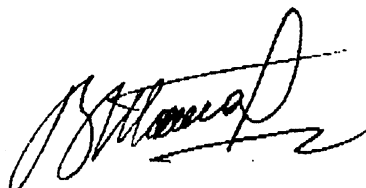
Jag är tvungen att kommunicera med Dig per fax på grund av Din oanträffbarhet under dagens lopp.

Det är nämligen så här att jag blivit uppringt av herr Avdejev, som hänvisande till uppdraget från utrikesminister E. Primakov, bad att framföra till fru L. Hjelm-Wallén ett muntligt budskap (se bifogan).

Tack på förhand.

Hoppas vi kan ändå ta kontakt med varandra idag.

Din

Viktor

Дорогая Лена,

Сегодня, если верить рапорту советских тюремных властей, должно исполниться пятьдесят лет со дня смерти Рауля Валленберга - шведского дипломата, спасшего от уничтожения нацистами десятки тысяч людей.

Хотел бы еще раз отметить, что россияне скорбят по поводу этой тяжелой страницы в истории наших стран.

Продолжаем настойчивый поиск всех фактов и документов, связанных с жизнью и деятельностью Рауля Валленберга.

В этот день не могу не выразить свое личное искреннее уважение к его гражданскому подвигу.

Ваш,

Е.ПРИМАКОВ

Kära Lena,

Idag, om man får tro på rapporten av sovjetiska fängelsemyndigheter, skulle det passera femtio år sedan döden av Raoul Wallenberg - den svenske diplomaten, som räddat tio tusentals människor för att bli förintade av nazisterna.

Jag skulle vilja ännu en gång notera att Rysslands folk sörjer med anledning av denna tunga sida i våra länders historia.

Vi fortsätter enträget att söka efter alla de fakta och handlingar, vilka hänger samman med Raoul Wallenbergs liv och verksamhet.

På denna dag kan jag inte undgå att uttrycka min personliga uppriktiga respekt för hans medborgerliga hjältedåd.

Er

E.PRIMAKOV

REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet

TELEFAX

P2 Eu¹/Wallenberg

199/001

Enheten för Central- och
Östeuropa (EC)
Depr Lars Grundberg
Telefon 08 - 405 32 73

1997-07-18

ag
M

Viktor Tatarintsev
Chargé d'affaires
Ryska Federationens ambassad
Stockholm

Re: Raoul Wallenberg.

Käre Viktor,

Tack för Ditt fax i går afton. Jag har äran att
bifoga ett svarsbudskap till utrikesminister E.
Primakov från hennes svenska kollega Lena Hjelm-
Wallén.

Med de bästa hälsningar,

Lars Grundberg

Exp 18/7-97 kl 16.00

Postadress
103 39 STOCKHOLM
Internet: ud@foreign.ministry.se
X.400: S=UD; O=Foreign; P=Ministry; A=SIL; C=SE

Besöksadress
Fredsgatan 6

Telefon växel 08 - 405 10 00
Telefax 08 - 723 11 76
Telex 105 90 MINFOR S

Muntligt budskap till Ryska Federationens utrikesminister Jevgenij Primakov från
Sveriges utrikesminister Lena Hjelm Wallén

Stockholm den 18 juli 1997

Käre Jevgenij,

Idag återkommen från en utlandsresa har jag fått del av Ert budskap rörande
Raoul Wallenberg.

Er önskan att vi tillsammans, enträget skall fortsätta att söka efter fakta och handlingar
som hänger samman med Raoul Wallenbergs liv och verksamhet gladde mig mycket.

Att Rysslands folk sörjer med anledning av detta svåra inslag i vår gemensamma
historia har gripit mig. Som Ni vet omfattas Raoul Wallenbergs hjältemodiga insatser
av respekt och beundran såväl i Sverige som i utlandet.

Därför sätter jag särskilt stort värde på Er personliga hälsning till mig. Jag kommer att
informera hans släktingar och mina kolleger i den svenska regeringen om Ert
omtänksamma budskap.

Er

Lena Hjelm-Wallén

REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet

Enheten för Central- och
Östeuropa (EC)
Depr Lars Grundberg
Telefon 08 - 405 32 73

Rogas ej.

TELEFAX

P2 EU / Wallenberg

1997-07-18

Utrikesminister Lena Hjelm-Wallén
Sala

Kära Lena,

Välkommen åter. I går afton fick jag per fax genom
ryska ambassaden bifogade muntliga budskap till Dig
från utrikesminister Primakov.

Efter konsultationer kom Jan E och jag fram till att
det med hänsyn till tidsskillnad med Moskva var
angeläget att omgående svara.

Sålunda har jag för en liten stund sedan faxat över
bifogade svarsbudskap - clearat med Jan - till ryska
ambassaden.

När jag bad Michael Westberg om Ditt faxnummer nämnde
han att Tass representant i Sverige var Primakovs
budskap på spåret. Därför har jag också sänt över
"budskapsväxlingen" till Annika Söder.

Bästa hälsningar

Lars

Lars Grundberg

PS, Du har väl hört att både Kreml och vi idag
offentligen gått ut med besked om Jeltsins statsbesök
här "i början av december". Inget exakt datum på rysk
begäran, men som Du vet handlar det om 2-4 december

EXP 18/7-97 kl 14.04

199/017

P 2 En'

REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet

PROMEMORIA

Enheten för Central- och
Östeuropa (EC)
Ds Mats Foyer
Telefon 08 - 405 55 22

1997-07-18

Delges:

Fru Nina Lagergren
Professor Guy von Dardel

Statsministern
Sr Schori
Sr von Sydow
Sr Pagrotsky
Amb Hans Magnusson, Riga
Amb Martin Hallqvist, UD/EC
Presschefen Annika Söder
Depr Gunnar Klinga
Ambr Lage Olson, UD/EI-ESEK

Ambassaden Moskva

Raoul Wallenberg-föreningen / *sep 970721*

ag
h
**Budskap från utrikesminister Primakov om Raoul
Wallenberg samt svarsbudskap från utrikesminister
Lena Hjelm-Wallén**

(2 bil.)

Bifogat ett budskap den 17 juli från Rysslands
utrikesminister Primakov om Raoul Wallenberg, samt
utrikesminister Lena Hjelm-Walléns svarsbudskap.

Mats Foyer

Mats Foyer

MD

Kära Lena,

Idag, om man får tro på rapporten av sovjetiska fängelsemyndigheter, skulle det passera femtio år sedan döden av Raoul Wallenberg - den svenske diplomaten, som räddat tio tusentals människor för att bli förintade av nazisterna.

Jag skulle vilja ännu en gång notera att Rysslands folk sörjer med anledning av denna tunga sida i våra länders historia.

Vi fortsätter enträget att söka efter alla de fakta och handlingar, vilka hänger samman med Raoul Wallenbergs liv och verksamhet.

På denna dag kan jag inte undgå att uttrycka min personliga uppriktiga respekt för hans medborgerliga hjältedåd.

Er

E.PRIMAKOV

Дорогая Лена,

Сегодня, если верить рапорту советских тюремных властей, должно исполниться пятьдесят лет со дня смерти Рауля Валленберга - шведского дипломата, спасшего от уничтожения нацистами десятки тысяч людей.

Хотел бы еще раз отметить, что россияне скорбят по поводу этой тяжелой страницы в истории наших стран.

Продолжаем настойчивый поиск всех фактов и документов, связанных с жизнью и деятельностью Рауля Валленберга.

В этот день не могу не выразить свое личное искреннее уважение к его гражданскому подвигу.

Ваш,

Е.ПРИМАКОВ

Muntligt budskap till Ryska Federationens utrikesminister Jevgenij Primakov från
Sveriges utrikesminister Lena Hjelm Wallén

Stockholm den 18 juli 1997

Käre Jevgenij,

Idag återkommen från en utlandsresa har jag fått del av Ert budskap rörande Raoul Wallenberg.

Er önskan att vi tillsammans, enträget skall fortsätta att söka efter fakta och handlingar som hänger samman med Raoul Wallenbergs liv och verksamhet glädde mig mycket.

Att Rysslands folk sörjer med anledning av detta svåra inslag i vår gemensamma historia har gripit mig. Som Ni vet omfattas Raoul Wallenbergs hjältemodiga insatser av respekt och beundran såväl i Sverige som i utlandet.

Därför sätter jag särskilt stort värde på Er personliga hälsning till mig. Jag kommer att informera hans släktingar och mina kolleger i den svenska regeringen om Ert omtänksamma budskap.

Er

Lena Hjelm-Wallén

REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet

TELEFAX

Sid. 1 (1)

Administrationsenheten/Arkivet
Daniel Backman
Telefon 08 - 405 5502

1997-07-18

P 2 EuI

Ambassaden Moskva, Dnr 109

CD-ROM-skivor ang. Raoul Wallenberg

Arkivet översänder med nästa kurir en uppsättning
CD-ROM-skivor för ambassadens bibliotek.

Cabinet

EXP1970718/DB

GOVERNMENT OFFICES
Ministry for Foreign Affairs

Administrationsenheten/Arkivet
Daniel Backman
Telephone 08 - 405 5502

ARKIVEXEMPLAR

199/003

Stockholm, 18 July 1997

P 2
EuI

Mr David Matas
Second Floor
205 Edmonton Street
Winnipeg, Manitoba
R3C 1R4
Canada

CD-ROM-skivor ang. Raoul Wallenberg

Dear Mr Matas,

The swedish government decided June 19 to release all documents concerning the Raoul Wallenberg-case up to 1970. Enclosed to this letter you will find all of these documents on three CD-ROM-discs.

The government intend to come to a descion for the remaining documents in your request during this year.

Yours sincerely

DB

Daniel Backman
Senior Administrative Officer

Ifylles av postexp

Avsänt med

☐ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☒ vanlig post

Avs datum

970718

Sign

DB

REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet

Sven Julin
Telefon 08-405 32 41

1997-07-18

Ambassadören Leif Leifland
Nybrogatan 77

114 40 STOCKHOLM

Broder,

Arkivet har just fått in en ny sändning CD-ROM med Raoul Wallenberg-dokumenten för 1944-70, varför jag passar på att sända Dig en uppsättning. Du har ju ägnat en avsevärd del av Din tid inom utrikesförvaltningen åt hithörande spörsmål.

Ca 45 000 arkivsidor har infogats på bifogade tre CD-ROM-skivor. Det säger oss en del om informations- teknologins framsteg, men tyvärr ingenting om Raoul Wallenbergs öde.

Sven Julin

1997-07-18
efter prot
97-07-18
efter B. Fredriksson
ud-AR

DELGIVNING
UMK
BMK
AME
INFO

AVD.	GR.	MÅL
P	2	Fu ² /Wallenberg

AME

ra / ln

AMBASSADEN BUENOS AIRES

1997-07-22

UD STOCKHOLM

TILL AME OCH INFO.

RE WALLEMBERGMONUMENT I BUENOS AIRES.

FORTS.

RE WALLENBERGMONUMENT I BUENOS AIRES.

P R I M O. IDAG UPPKALLAD TILL UTRIKESMINISTER DI
TELLA SOM INLEDNINGSVIS UTTALADE SIN
TILLFREDSSTÄLLELSE ÖVER PRESIDENT MENEMSFÖRESTÅENDE
(FÖRSTA HALVÅRET 1998) RESA TILL DE NORDISKA
LÄNDERNA. HANS ÄRENDE VAR EMELLERTID ATT DEN
ARGENTINSKA REGE-INGEN PÅ FÖRSLAG AV SIR SIGMUND
STERNBERG OCH DENNES ORGANISA-ION
FÖR JUDISK-KRISTEN FÖRSTÅELSE HADE FÖR AVSIKT ATT
RESA ETT MONUMENT TILL RAOUL WALLENBERGS MINNE.
DETTA SKULLE SKE SNARAST MÖJLIGT OCH HELST UNDER
FÖRSTA HALVÅRET 1998. KOSTNADEN SKULLE BÄRAS AV
ARGENTINSKA STATEN MEN MAN SÅG GÄRNA ATT SVERIGE
LÄMNADE ETT SYMBOLISKT BIDRAG. MONUMENTETS INVIGNING
SKULLE BLI AV SAMMA SLAG SOM NYLIGEN I LONDON
(REPRESENTANTER FÖR SVERIGES KUNGAHUS OCH REGERING,
MR AND MRS KOFI ANNAN MFL). ETT PROBLEM VAR ATT
STERNBERG VILLE HA SAMMA SKULPTUR SOM DEN I LONDON.
BÅDE AV ESTETISKA (DI TELLER EN FRAMSTÅENDE KONST-
KÄNNARE OVCH SAMLARE) OCH POLITISKA SKÄL SKULLE
UTRIKESMINISTERN FÖREDRA ATT MAN GJORDE ETT HELT
NYTT KONSTVERK, GÄRNA I SAMAR-ETE MELLAN EN
ARGENTINSK ARKITEKT (TESTA VORE EN SJÄLVSKRIVEN
KANDIDAT) OCH EN SVENSK SKULPTÖR. ELLER VICE VERSA.
EN SÅDAN LÖSNING FÖRUTSATTE DOCK ATT HAN FINGE
SVENSK PROPÅ HÄROM SOM HAN KUNDE ANVÄNDA SOM
ARGUMENT MOT STERNBERG. EN VARIANT KUNDE VARA ATT
UPPDRAGET I SIN HELHET ANFÖRTRODDES EN PERSON,
SVENSK ELLER ARGENTINARE, MEN DÅ BLEVE SANNOLIKT EN
TÄVLING ÖUNDGÅNG-IG. F.N. UNDERSÖKTE ARGENTINARNA
VAD DET FANNS FÖR ANDRA WAL-ENBERGMONUMENT I
VÄRLDEN. HUR SÅG DET SVENSKA UT, OM DET FANNS NÅGOT?

S E C U N D O. JAG GRATULERADE UTRIKESMINISTERN TILL
DETTA INITIATIV SOM BARA KUNDE VÄCKA ENTUSIASM OCH
TACKSAMHET I SVERIGE, FASTÄN VI SJÄLVA UNDER DETTA
SEKEL VARIT MER ÅTERHÅLL-AMMA MED ATT HYLLA VÅRA
HJÄLTAR - ELLER KANSKE JUST DÄRFÖR. JAG LOVADE
ÅTERKOMMA MED SPECIFIKA REAKTIONER PÅ MONUMENTETS
UTFORMNING OSV., OM INTE FÖRR SÅ EFTER
SÄNDEBUDSMÖTET I AUGUSTI.

T E R T I O. UPPSLAGET ÄR VERKLIGEN UTMÄRKT AV FLERA
SKÄL. DET ÄR EN FÖRSONANDE GEST MOT SVERIGE SOM VI
HAR ALL ANLEDNING ATT VÄLKOMNA. DET FINNS OCKSÅ ETT

FORTS.

PAR SIGNIFIKANTA LIKHETER MELLAN FALLEN WALLENBERG
OCH HAGELIN, HUR OLIKA HUVUDPERSONERNA ÄN VARIT.
MONUMENTET KOMMER OCKSÅ LÄMPLIGT I RGEERINGEN MENEMS
SPÄNDA RELATION TILL ISRAEL OCH ARGENTINAS JUDISKA
MINORITET (DEN STÖRSTA I VÄRLDEN UTANFÖR USA OCH
ISRAEL) EFTER DE OUPP-LARADE BOMBDÅDEN MOT ISRAELS
AMBASSAD 1992 OCH JUDISKA VÄNSKAPS-ÖRENINGEN AMIA
1994. BÅDE ISRAEL OCH ARGENTINA VILL UNDVIKA ATT
IRRITATIONEN LEDER TILL BRYTNING.

Q U A R T O. TACKSAM INFORMATION SNARAST MÖJLIGT OM
OLIKA WAL-ENBERGMONUMENT OCH DERAS UTFORMNING.

LANDELIUS

1997-07-22

Aambo Stefan Gullgren

UTRIKESDEPARTEMENTET

Avd.	Grupp	Mål
P.	2	Eu ¹

För: EC (Hallqvist)

Kopia: EI (Olson),

amb Riga.

Re Raoul Wallenberg

Er skr 36, Riga-Cabinet,

I anledning av Era ovancit (som tyvärr blivit liggande en tid pga semestrar på flera håll) vore vi tacksamma erhålla klargöranden på följande punkter.

1. I Susanne Bergers faxbrev till Hallqvist (Er skr 36) åberopas Kalman Lauers kontakter med den sovjetiska handelsrepresentationen i Stockholm 1944-45 samt uppgifter ur Statskalendern om att sovjetiska handelsattachéer i Stockholm vid denna tidpunkt skall ha varit Michail Nikitin och Michail Davydov.

Berger hemställer om att vi från svensk sida skall begära "all relevant files" från den ryska sidan. Tacksam erfara vad Berger avser härmed - rapporter från representationens kontakter med Lauer och Mellaneuropeiska Handels endast eller även med andra företag/företagare? Det är som bekant alltid en fördel, i Wallenberg-ärendet numera snarast en förutsättning, att framställningar av detta slag till den ryska sidan utformas med högsta möjliga detaljeringsgrad. För oss framstår det som mest andamålsenligt att Berger preciserar sina önskemål i ett antal konkreta frågor som vi sedan kan vidarebefordra till den ryska sidan i arbetsgruppen (vi utgår från att reflektionerna in fine i hennes faxbrev till Hallqvist snarast utgör exempel på bevekelsegrunder för, ej konkreta frågeställningar i, en sådan framställning).

2. I Rigas till departementet 1997-07-07, som delgivits med oss, framförs förslag om uppvaktning hos hälsovårdsminister Dmitrijeva inför ev kommande arkivundersökningar i Kazan. Tacksam departementets instrux i det fall vi förväntas gå vidare med denna fråga, desto mer som det såvitt vi förstår skulle innebära öppnande av ytterligare en frontlinje i Wallenberg-utredningen.

FREDÉN

SVERIGES AMBASSAD
BRYSSEL

TELEFAX

Sid. 1 (3)

1997-07-22

LO: ✓
a.a. / do
m

UTRIKESDEPARTEMENTET Tjänste

Till: Martin Hallqvist, UD-EC

Raoul Wallenberg

(2 bilagor)

Överlämnas för kännedom av ambassaden i Bryssel.

BERG

2/3

Bruxelles le 18 juillet 1997

22-07-1997

LETTRE OUVERTE

A Monsieur Victor TCHERNOMYRDINE
Premier Ministre de Russie

Hôtel STANHOPE
Fax 5121708

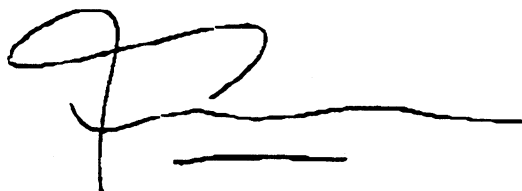
Monsieur le Premier Ministre,

Vérité sur le destin du diplomate Raoul WALLENBERG.

Consciente des valeurs que défendent tous les pays du Conseil de l'Europe, la
Russie se doit de clarifier complètement le cas du diplomate suédois
Monsieur Raoul WALLENBERG, aujourd'hui âgé de 84 ans.

Monsieur le Premier Ministre, dites-nous la vérité.

Dans l'espoir que vous voudrez bien accueillir notre requête, je vous prie
d'agréer l'expression de ma plus haute considération.

Simone LUCKI
Avocat - Docteur en Droit
Président du Comité Belge pour Raoul WALLENBERG
Secrétaire Général de la Commission Internationale
d'Enquête sur le sort de Raoul WALLENBERG.

Simone LUCKI

Avocat

Rue Dautzenberg, 50 (Bte 3)
B 1050 BRUXELLES
Tél.: 640 10 03 Fax: 647 21 30

Bruxelles le 18 juillet 1997

3/3

TRES URGENT

22-07-1997

Par fax 2985009

Suite à mon contact du 17 courant avec Madame Roger

A Monsieur Jacques SANTER
Président de la Commission Européenne

Monsieur le Président,

Votre entretien de ce vendredi 18 juillet 1997 à 10h15 avec le Premier Ministre russe

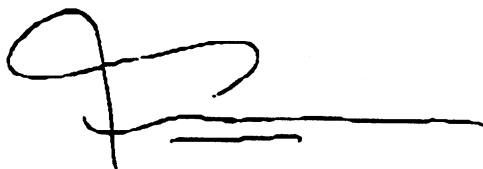
Il est particulièrement opportun pour l'Union Européenne d'insister auprès de la Russie pour que les Droits de l'Homme soient respectés.

Le cas du diplomate suédois WALLENBERG est le meilleur test pour éprouver la sincérité des autorités russes dans ce domaine.

Rappelons que Monsieur Raoul WALLENBERG a été honoré du Prix Européen des Droits de l'Homme du Conseil de l'Europe: à ce titre, il est normal de s'enquérir de son sort, d'autant plus que les autorités russes n'ont pas encore révélé la vérité.

Puis-je vous demander d'aborder cette question lors de vos entretiens de ce matin avec le Premier Ministre Monsieur Victor TCHERNOMYRDINE ?

Je vous prie, Monsieur le Président, d'agréer l'expression de mon respect profond.

Simone LUCKI

Avocat

Président du Comité Belge pour Raoul WALLENBERG
Secrétaire Général de la Commission Internationale
d'Enquête sur le sort de Raoul WALLENBERG.

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

1997-07-24

INKLITTSKEDS.		
205/881		
1997-07-25		
Avd.	Gr	Enl
P	2	Eu ¹

Delges:

Kabs
von Dardel
Magnusson, Riga
Hallqvist, EC 2
Olson, EI/ES EK
Wallenberg-Föreningen

Ambassadören
Martin Hallqvist
UD-EC

EXP-97-08-06

Re Tidningsartiklar om Raoul Wallenberg

(2 bil.)

Broder,

Översänder närslutet två ryska tidningsartiklar om Raoul Wallenberg, jämte ambassadens översättning.

I den ena artikeln, införd i "Komsomolskaja Pravda" 19 juli, refereras uppgifter i London-tidningen "Express" (sannolikt "Daily Express") om att Wallenberg skulle ha avrättats genom en dödlig injektion i Lubjanka-fängelset på order av Molotov. Kroppen skulle därefter ha kremerats och askan begravts i en massgrav innanför Donskoj-klostrets murar i Moskva. London-tidningen uppges basera sina uppgifter på ett "exklusivt" vittnesmål från "KGB-experten" Gennadij Sokolov. Av den ryska artikeln att döma förefaller det även som om Sokolov hävdar att Smoltsov-rapporten är en förfalskning och att dokumentet tillverkades 1957.

I den andra artikeln, även den publicerad 19 juli men införd i "Izvestija", refererar tidningens Skandinavien-korrespondent Marat Zubko resultaten av Susanne Bergers och Gerard Aalders arkivundersökningar. Zubkos artikel förefaller utgöra ett referat av Berger/Aalder-artikeln i Dagens Nyheters kulturbilaga 17 juli.

Bara hälsningar,

Stefan Gullgren

Postadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 MOSKVA

Besöksadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60

Telefon
(095) 956 12 00
(503) 956 12 00

Telefax
(095) 956 12 02
(095) 956 12 03 (viseringsavd)
(095) 956 12 04 (handelsavd)

Telex
64-413 410

MD

SVERIGES AMBASSAD
Moskva
Magnus Dahnberg

ÖVERSÄTTNING
1997-07-24

Översättning från ryska

FALLET WALLENBERG
Stoftet efter svensk diplomat i massgrav

Ända till idag har den legendariske svenske diplomaten Raoul Wallenberg, som under kriget räddade tusentals judar undan Hitlers koncentrationsläger, officiellt räknats som saknad. Sveriges regering har sökt honom över hela världen under de 50 efterkrigsåren. Särskilt intensivt har sökandet efter Wallenberg varit i de sovjetiska lägren. Om den svenske diplomaten verkligen vore i livet, skulle han nu vara 84 år gammal.

Men Raoul Wallenberg har varit död i ett halvsekel. Han fick en dödlig injektion i Lubjankafängelset på order av Vjatjeslav Molotov. Kroppen brändes och askan begravdes i en massgrav för kremerade fångar på Donskojklostrets område. Det var 1945 som svensken hamnade i klorna på Stalins rättsskipning, efter att ha arresterats i Ungern av det militära kontraspionaget SMERSj. Denna sensationella upptäckt har gjorts av Londontidningen *Express*, som åberopar ett vittnesmål som man säger sig ha fått "exklusivt" från "KGB-experten" Gennadij Sokolov. 1957 tillverkades ett förfalskat brev, som gav de svenska myndigheterna beskedet, att Wallenberg skulle ha avlidit tio år tidigare i Lubjanka av en "hjärtattack".

Olga DMITRIJEVA
(Denna tidnings korr.)
London.

/Komsomolskaja Pravda 1997-07-19/

**ВАЛЛЕНБЕРГА
Прах
ШВЕДСКОГО
Дипломата -
в братской
могиле**

До сегодняшнего дня легендарный шведский дипломат Рауль Валленберг, спасший в годы войны тысячи евреев от титлеровских концлагерей, официально числится в списке без вести пропавших. Правительство Швеции ищет его по всему миру все 50 послевоенных лет. Особенно тщательно разыскивался след Валленберга в советских лагерях. Будь шведский дипломат действительно жив, ему исполнилось бы сейчас 84 года.

Однако Рауль Валленберг вот уже полвека как мертв. Его убили смертельной инъекцией в застенках Лубянки по приказу Вячеслава Молотова, труп сожгли, а пепел захоронили в общей могиле кремированных заключенных на территории Донского монастыря. В руки сталинского правосудия швед попал в 45-м, после того как был арестован на территории Венгрии военной контрразведкой «СМЕРШ». Это сенсационное открытие удалось сделать лондонской газете «Экспресс», которая ссылается на свидетельства, якобы «эксклюзивно» полученные от «эксперта КГБ» Геннадия Соколова. В 57-м году была состряпана фальшивая записка, информировавшая шведские власти, что Валленберг якобы скончался 10 годами ранее на Лубянке от «сердечного приступа».

Ольга ДМИТРИЕВА.
(Наш соб. корр.).

Лондон.

Komsomolskaja
Pravda 19/7

SVERIGES AMBASSAD
Moskva
Magnus Dahnberg

ÖVERSÄTTNING
1997-07-24

Översättning från ryska

**Raoul Wallenberg kan ha fått betala för familjens
nazistkontakter**

Marat ZUBKO, *Izvestija*

Enligt sovjetisk version avled den svenske diplomaten Raoul Wallenberg i Lubjankafängelset av hjärtinfarkt den 17 juli 1947, och det skulle alltså ha gått exakt 50 år sedan hans död. Men många experter i Sverige anser fortfarande, att läkarutlåtandet, undertecknat av A. Smoltsov, inte är trovärdigt.

Gåtorna kring diplomatens öde har förblivit olösta. Det saknas fortfarande svar på de viktigaste frågorna: varför blev Wallenberg, som ledde en omfattande internationell insats för att rädda judarna i Ungern undan döden hos nazisterna, arresterad i januari 1945 i det av Röda armén befriade Budapest, och på vilket sätt hade han väckt sovjetmyndigheternas vrede?

Arkivundersökningar som gjorts av den holländske historikern Gerard Aalders och journalisten Susanna Berger från USA kastar ett visst ljus över gåtorna. De anser att Raoul (som inte var diplomat utan affärsman) kan ha föreslagits som den som skulle utföra insatsen i Ungern i syfte att förbättra de svenska bankirerna Wallenbergs relationer till de allierade.

Uppdraget kom till på initiativ av War Refugee Board och Judiska världskongressen och utfördes av vissa neutrala länder, däribland Sverige.

Raoul Wallenberg tillhörde verkligen den mäktiga svenska klanen Wallenberg, vars överhuvuden Marcus och Jakob var inblandade i att spela rollen som bulvaner åt ett antal tyska koncerner, däribland Bosch AG, som under kriget verkade i USA.

Aalders och Berger har för det första fått fram, att den amerikanske underrättelseagenten Iver Olsen, som arbetade som handelsattaché vid USA:s ambassad i Stockholm, arbetade ivrigt med att utreda Wallenbergarnas kontakter med Nazityskland. För det andra har de även funnit ett brev från Englands ambassad, där det står att Raoul Wallenberg var direktör för företaget Mellaneuropeiska, som var nära kopplat till familjen Wallenbergs bank Stockholms Enskilda bank.

Det kan inte uteslutas, att uppgifterna om Wallenbergarnas kontakter med nazisterna nådde fram via den sovjetiska underrättelsetjänsten till sovjetmyndigheterna, och att det var därför som Raoul greps när han befann sig i den del av Budapest som Röda armén hade befriat. Hans ädla verksamhet för att rädda fredliga medborgare hjälpte inte honom själv.

För övrigt berättar Aalders och Berger, att de ungerska judar som den svenska diplomaten i första hand sökte rädda undan förföljelser var sådana som hade affärskontakter med Sverige. Ett brev som har bevarats är från en annan direktör i Mellaneuropeiska, Calmar Laurén, som vädjar till Raoul Wallenberg att till varje pris försöka klara Paul Sternberg, som gjort "fantastiska insatser för textilteknologins utveckling".

Arkivforskarna har försökt diskutera sin teori med företrädare för klanen Wallenberg, men inte lyckats. Aalders och Berger påpekar också, att bankirerna hela tiden har förnekat sina nära kontakter med Raoul, medan dokumenten berättar om motsatsen.

En annan konstighet är att det i arkiven nästan inte finns några dokument alls som handlar om Raoul Wallenbergs affärsverksamhet 1940-1944. Betyder detta att arkiven har utsatts för noggrann rensning?

HELSINGFORS.

/Izvestija 1997-07-19/

Рауль Валленберг мог поплатиться за связи его семьи с нацистами

Марат ЗУБКО, «Известия»

По советской версии, шведский дипломат Рауль Валленберг погиб во внутренней тюрьме Лубянки от инфаркта 17 июля 1947 года, то есть со дня его смерти вроде бы прошло ровно 50 лет. Однако многие эксперты Швеции по-прежнему не верят в правдивость заключения, подписанного врачом А.Смольцовым.

Загадки судьбы дипломата остаются нерешенными. До сих пор нет ответа на главные вопросы: почему Валленберг, который возглавлял масштабную международную кампанию по спасению евреев от уничтожения нацистами в Венгрии, был арестован в январе 1945 года в освобожденном Красной Армией Будапеште и чем он так прогневил власти СССР?

Некоторый свет на эти загадки проливают итоги архивного поиска, который провели голландский историк Герард Аальдерс и журналистка из США Сусанна Бергер. Они полагают, что кандидатура Рауля (он был не дипломат, а бизнесмен) для выполнения венгерской миссии могли предложить для того, чтобы улучшить отношения шведских банкиров Валленбергов с союзниками.

Напомню, что эта миссия задумывалась «Комитетом спасения беженцев войны» и Всемирным еврейским конгрессом, а исполнителями были некоторые нейтральные страны, в том числе Швеция.

Да, Рауль Валленберг был членом могущественного шведского клана Валленбергов, а его главы — Маркус и Якоб были замешаны в том, что выполняли роль прикрытия для ряда германских концернов, в частности «Бош АГ», действовавших во время войны в США.

Аальдерс и Бергер выяснили, во-первых, что агент американской разведки Ивер Ольсен, работавший

торговым атташе посольства США в Стокгольме, всю жизнь занимался исследованием связей Валленбергов с фашистской Германией. Во-вторых, авторы исследования обнаружили также письмо посольства Англии, в котором сообщалось, что Рауль Валленберг был директором компании «Меллан-европейска», тесно связанной с банком семьи Валленбергов «Стокгольмс Эншильда банк».

Нельзя исключать, что сведения о связях Валленбергов с нацистами дошли через советскую разведку до властей СССР, поэтому Рауль и был задержан, когда оказался в том районе Будапешта, который освободила Красная Армия. Его благотворная деятельность по спасению мирных граждан не выручила его самого.

Впрочем, Аальдерс и Бергер сообщают о том, что шведский дипломат стремился прежде всего избавиться от преследования тех венгерских граждан, которые имели деловые связи со Швецией. Например, сохранилось письмо другого директора компании «Меллан-европейска» — Кальмара Лаурена, в котором он настоятельно просил Рауля Валленберга выволить любой ценой Пауля Штенберга, сделавшего «невиданный вклад в развитие текстильной технологии».

Авторы архивного поиска пытались обсудить свою версию с представителями клана Валленбергов, однако безрезультатно. Аальдерс и Бергер обращают также внимание на то, что банкиры постоянно отрицали свои тесные связи с Раулем, а документы свидетельствуют об обратном.

Еще одна странность состоит в том, что в архивах почти не сохранилось документов о предпринимательской деятельности Рауля Валленберга в 1940—1944 годах. Не означает ли это, что архивы кто-то старательно прочистил?

ХЕЛЬСИНКИ.

Leif Leifland

Strängnäs den 26 juli 1997

aa 5

Ambassadör Sven Julin
Utrikesdepartementet
103 39 Stockholm

INK. UTRIKESDEP.		
DNR 207/001		
1997-07-27		
AVD 7	GRUPP 2	MÅL En

Broder,

Darmt tack för Din omtanke att sända mig de tre CD-ROM-skiivorna med Raoul Wallenberg-dokumenterna för 1944-1970! Skönt att ha papperen tillgängliga på detta praktiska sätt snarare än via de tjocka blåa häftade böckerna från 1980.

Seppo Isotalo har ringt mig och sagt att DN kommer att publicera en hans artikel om Frey-spåret på 50-talet (den finländske i Ankara stationerade diplomaten). Jag vet inte vad Isotalo egentligen vill ha sagt. Han är, upprepar han, generellt sett imponerad över svenska UD:s ansträngningar att bringa klarhet i saken.

Leif Leifland
Leif

NYBROGATAN 77, 114 40 STOCKHOLM

TFN (46) 08 - 661 46 12

TELEFAX (46) 08 - 663 16 13

RELLINGE, 645 92 STRÄNGNÄS

TFN (46) 0152 - 80 178

TELEFAX (46) 0152 - 80 178

SVERIGES AMBASSAD
BONN

T E L E F A X

Sid 1 (2)

1997-07-29

Torbjörn Haak

INK. UTRIKESDEP. DNR		
1997-07-29		
Avd. P	Gr 2	Mal Eu.1

EC

Utrikesdepartementet, Dnr 187✓

Re Dokument om Wallenberg-ärendet

För EC

X

Bifogat insänds skriftlig bekräftelse på att tyska utrikesministeriet inte har något att invända mot att de Wallenberg-dokument, som vi till tyskarna tidigare meddelat att vi avsåg offentliggöra, avhemligas.

Detta har tidigare meddelats muntligt till enheten.

Freij

Adress
Heussallee 2-10, Haus 1
53113 Bonn

Telefon
(0228) 26 00 20

Telefax
(0228) 22 38 37
(0228) 21 39 79

Telegram
Svensk Bonn

Telex
886667 svensk d.

82421001

AUSWÄRTIGES AMT

Gz.: 222-553.00 SCN

(Bitte bei Antwort angeben)

Bonn, 23. Juli 1997

Telefon (0228) 17-0

Durchwahl 17-2899

Briefadresse: Auswärtiges Amt Postfach 1140 53001 Bonn

Herrn Botschaftsrat
 Peter Semneby
 Schwedische Botschaft
 Heussallee 2-10

53113 Bonn

14/450	
29/7. 97	
P	2
col/w	

Betr.: Raoul-Wallenberg-Archiv
Bezug: Ihr Fax vom 4. 6. 1997,
 unser Telefongespräch vom 16. 6. 1997

Sehr geehrter Herr Semneby,

der guten Ordnung halber will ich - wegen eines Unfalls mit gewisser Verspätung - meine telefonische Mitteilung vom 16. Juni d.J. schriftlich bestätigen, daß gegen die geplante Veröffentlichung des Raoul-Wallenberg-Archivs keine Einwände erhoben werden.

Mit freundlichen Grüßen
 Im Auftrag

Dr. Schultheiß
 Dr. Schultheiß

1997-07-29

Aambo Stefan Gullgren

UTRIKESDEPARTEMENTET

Avd.	Grupp	Mål
P.	2	Eu'

För: EC (Hallqvist)

Kopia: Kabsek, Ch EC, EI (Olson),

mb Riga

Re Raoul Wallenberg - registerkortet och person-
dossiererna

Vår skr 146 ✓

Delges:

von Dardel

Carl Persson

Hallqvist, Ec 2

Olson, EI/ESEN

exp. 97-08-06

Mot bakgrund av den ryska sidans svar (i form av brev Kosatjov-Fredén 7 juli, insänt med vår skr 146) på våra framställningar om att få kopiera registerkort och studera personakter i RW-ärendet samt vad som framkom i denna fråga vid ambassadör Hirdmans samtal med Juriy Baturin i Moskva 7 juli och under kabinettsekreterarens överläggningar med vice utrikesminister Avdejev i Stockholm 11 juli, vill vi inkomma med några reflexioner från vår horisont avseende denna del av Wallenberg-utredningen.

1. Beträffande de ca 6 000 registerkortet i Vladimir-fängelsets arkiv måste rimligen innehållet i Kosatjovs brev samt de muntliga beskedet från Baturin och Avdejev i denna fråga tolkas som att det nu finns en konsoliderad rysk ståndpunkt att meddela ett principiellt nej - mer eller mindre definitivt - på vår begäran om kopiering. (Begäran avser förtillstånd att få kopiera just 6 000 registerkort, ej persondossierer. Vi noterar de ömsesidiga missförstånd som tycks ha rått på denna punkt under överläggningarna Kabsek-Avdejev).

Det står sedan länge klart att den ryska lagstiftningen innehåller ett antal i och för sig rimliga bestämmelser om integritetsskydd som innebär att

MD

hinder uppställs för kopiering av t ex registerkort i fängelsearkiv en masse. Den ryska sidans undan-
glidande hänvisning till att vi från svensk sida ej
lämnat en tillräckligt utförlig motivering avseende
de urvalskriterier som ligger till grund för vår
begäran kan dock knappast tas på allvar. En klar-
görande beskrivning av metodiken för undersöknings-
arbetet i Vladimir har vid upprepade tillfällen
överlämnats till inblandade ryska myndigheter.

Sannolikt är det i själva verket andra skäl som
ligger bakom det avvisande ryska beskedet. Kanske
finns det t ex inom inrikes- och säkerhetsorganen
en oro för att den svenska undersökningen faktiskt
skulle kunna leda till ett resultat och därmed visa
att tidigare ryska undersökningar i Vladimir-
arkivet ej varit särskilt grundliga. Företrädare
för "Memorial" har därtill påpekat att en under-
sökning enligt den metod som föreslagits från
svensk sida skulle kunna ge en förödande tydlig
bild av hur säkerhetsorganen under årens lopp har
använt sig av fängelsespiöner, dvs "falska" fångar
som flyttats runt bland de intagna i syfte att
samla in upplysningar. Dagens FSB är ju trots allt
i väsentliga avseenden en direkt arvtagare till KGB
och från säkerhetstjänstens sida ser man nog helst
att denna typ av "lik" lämnas kvar i garderoben.
Ett tredje skäl kan vara att man vill undvika att
skapa ett prejudikat inför ev framtida framställ-
ningar med liknande innehåll men avseende andra
arkiv.

2. Enligt vår bedömning torde det nu finnas två
vägar att gå från svensk utgångspunkt. Det första
alternativet skulle innebära att spela enligt de
ryska reglerna och presentera en utomordentligt
utförlig och detaljerad promemoria om grunderna och
metodiken för undersökningsarbetet i Vladimir.
Bortsett från att berörda ryska företrädare därmed
än en gång skulle påminnas om att vi från svensk
sida är angelägna om att slutföra Vladimir-under-
sökningarna får det dock anses högst tveksamt,
kanske t o m osannolikt, att en sådan framställning
verkligen skulle komma att leda till en förändrad
rysk hållning - av skäl som angivits ovan.

Det andra alternativet skulle vara att "gilla
läget" men samtidigt meddela den ryska sidan att vi
kommer att infoga en tydlig notering i den svenska
rapporten från arbetsgruppens verksamhet om att
Vladimir-undersökningarna ej kunnat slutföras och
att den ryska sidan bär skulden härför. Att formu-
leringarna härom entydigt bör utpeka den ryska
sidan som skyldig för misslyckandet anser vi moti-
verat dels i syfte att undvika anklagelser i efter-
hand om att Sverige skulle ha underlåtit att vidta

erforderliga åtgärder för att slutföra Vladimir-undersökningen, dels för att vi på svensk sida tvärtom lagt ner ett mycket omfattande arbete - möjligen mer än vad som så här i efterhand kan anses ha varit befogat - under drygt ett år i just denna del av Wallenberg-utredningen. Detta arbete förefaller nu visserligen bli resultatlost i sak men har nog ändå inte varit förgäves eftersom vi genom våra påstötningar om Vladimir nu torde ha nått en punkt där den ryska sidan i princip kan tvingas att bekänna färg. Härmed åsyftas att vi, även om vi ej skulle nå ända fram i Vladimir-spåret (vilket den ryska sidan nog aldrig haft för avsikt att tillåta av skäl som angivits ovan), åtminstone skulle kunna tvinga den att s a s bli sittande med "Svarte Petter", något som man hittills med viss framgång försökt undvika genom ständiga undanflykter samt hänvisningar till behov av "tydligare motiveringar" utan att fördenskull stänga dörren helt.

Slutligen bör noteras att Avdejevs och Baturins förslag om en mer avgränsad svensk begäran avseende färre kort i praktiken inte torde utgöra någon framkomlig väg eftersom den metodik som utarbetats av främst Makinen för Vladimir-undersökningarna såvitt vi förstår förutsätter databehandling av samtliga de ca 6 000 utvalda registerkorten för att denna skall kunna leda till något fruktbart resultat.

3. Efter ambassadör Hirdmans samtal med Juri Baturin 7 juli har ambassaden styrkts i sin bedömning att uppvaktningar på andra håll i den ryska byråkratin har små utsikter att leda till en förändrad rysk ståndpunkt i frågan om registerkorten. Vårt allmänna intryck är att den ryska sidans position i Wallenberg-ärendet numera är väl konsoliderad - ej enbart avseende frågan om registerkorten - och därmed förankrad hos ledande företrädare för alla inblandade myndigheter. Vi möts i princip av samma svar oavsett vilken myndighet vi vänder oss till med våra frågor. Härvidlag torde det ha skett en väsentlig förändring jämfört med läget för några år sedan då det kanske fortfarande var möjligt att genom vädjan till vissa enskilda företrädare i ledande ställning kringgå de hinder som upprests för Wallenberg-utredningen i olika skeden.

4. Beträffande Susan Mesinai's begäran att få studera ett större antal (ca 90) persondossierer som förvaras i Inrikesministeriets respektive FSB:s arkiv, har Mesinai på begäran härom inkommit med kompletterande motiveringar om varför hon vill studera respektive personakt. Vi är nu i färd med

att översätta detta tämligen omfattande material till ryska och kommer så snart detta arbete är avslutat överlämna underlaget till MID för vidarebefordran till vederbörande myndigheter.

5. Avslutningsvis vill vi tillfoga att vi väl snarast bör inleda utarbetandet av en strategi på svensk sida om hur Jeltsins statsbesök i Sverige i december skall utnyttjas ur Wallenberg-synpunkt. Förutom olika alternativ för hur RW-ärendet bör tas upp under samtalen med Jeltsin torde ju finnas anledning till vissa taktiska överväganden beträffande lämpliga tidpunkter för publicering av arbetsrapporten från undersökningsarbetet samt frisläppande av ytterligare RW-dokument från UD:s arkiv. Vi ser fram emot en dialog med departementet i denna fråga.

FREDÉN

SVERIGES AMBASSAD
LONDON

TELEFAX

1997-07-29

Sid 1 (3)

Ex till:

Von Dardel

Carl Persson

Magnusson, Riga
Hallqvist, EC 2

Olson, EI/ESK

Wallenberg-föreningen
Amb. Moskva

UTRIKESDEPARTEMENTET nr 418,

Till: EI (Lage Olson)

Kopia: EC (Martin Hallqvist)

Refax (via UD) New Delhi, Buenos Aires

INK. UTRIKESDET		
DNR		
1997-07-29		
Avd.	Gr	
P	2	Eu

exp. 97-05-04

Wallenbergmonument i Indien

Som framgår av bifogade brev har Sir Sigmund Sternberg, vilken som bekant var drivande bakom monumentet här i London, nu lyckats engagera den indiske högkommissarien (ambassadören) ifråga om ett monument i New Delhi. Den senare ber att familjen skall orienteras.

Sternberg har även tagit upp en liknande fråga med den argentinske utrikesministern di Tella, vilken besökt London i dagarna.

HARTELIUS

Adress
11, Montagu Place
LONDON W1H 2AL

Telefon
+44 171 9176400

Fax
+44 171 7244174

Telex
51 28249

E-mail

Sir Sigmund Sternberg O.St.J. KCSG JP

Star House
Grafton Road
London NW5 4BD

Telephone 0171 485 2538
Facsimile 0171 485 4512
E-mail Strnberg@netcomuk.co.uk

25 July 1997

Mr Marton Grunditz
Minister
Embassy of Sweden
11 Montagu Place
London W1H 2AL

for v. 40 970725

AMBASSADEN I LONDON		
Dnr 16-293		
Ink 1997-07-29		
AVD.	GR.	MAI.
<i>p</i>	<i>2</i>	<i>han</i>

deph an

Dear *Mr Grunditz*

I enclose a letter from HE Dr L M Singhvi, the High Commissioner for India, which I think you will find self-explanatory. We seemed to have started quite a snow ball!

Yesterday I met Dr Guido di Tella, the Argentine Foreign Minister, and I have discussed putting up a statue of Wallenberg in Buenos Aires with him. He tells me he is in close touch with the Swedish Government.

Kind regards
Sigmund Sternberg
Sir Sigmund Sternberg

Enc

*India House,
Aldwych,
London,*

WG2B 4NA

15 July, 1997

Dear Siggy,

I was delighted to have had the opportunity to speak to you with regard to my intention to establish a monument in India in tribute to Raoul Wallenberg whose sense of shared humanity ennobles us all. I suggest that you may write to the Wallenberg family and the Swedish Government of my intentions which may take some time to implement as I would have to identify a suitable site in New Delhi.

This brings you my warm personal regards,

*Yours sincerely,
L.M.*

(L.M. Singhvi)

Sir Sigmund Sternberg, O.St.J. KCSG JP
Sternberg Foundation
Star House
Grafton Road
London NW5 4BD
(Fax: 0171 4854512)

22 JUL 1997

REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet

TELEFAX

P2 Eu¹
(M)
Sid. 1 (6)

Informationbyrån (PIK-INF)
Ambassadör Karl-Erik Norrman
Telefon 08 - 405 5704

1997-07-30

Ambassaden Buenos Aires Dnr 50

Wallenberg-staty

Fax 235 A 1997-07-30
(4 bil.) ej bif aru

För Ambassadör Peter Landelius

I anslutning till e-mail-korrespondens översändes fax med bilagor från Budapest. Som synes är ingen svensk skulptör inblandad.

Jag skickar, så snart jag får materialet, foton och presentation av Willy Gordons skulptur.

Cabinet

kl 1415/ad

Exp 97-07-30 kl 1415/ad

REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet

ARKIVEX

211/001

P 2 Eu¹

(IN)

Informationbyrån (PIK-INF)
Ambassadör Karl-Erik Norrman
Telefon 08 - 405 5704

1997-07-30

Delges: Lage Olson, EI

Ambassadör Peter Landelius

BUENOS AIRES

Wallenberg

Fax 235 A och 50VU
(5 bil.)

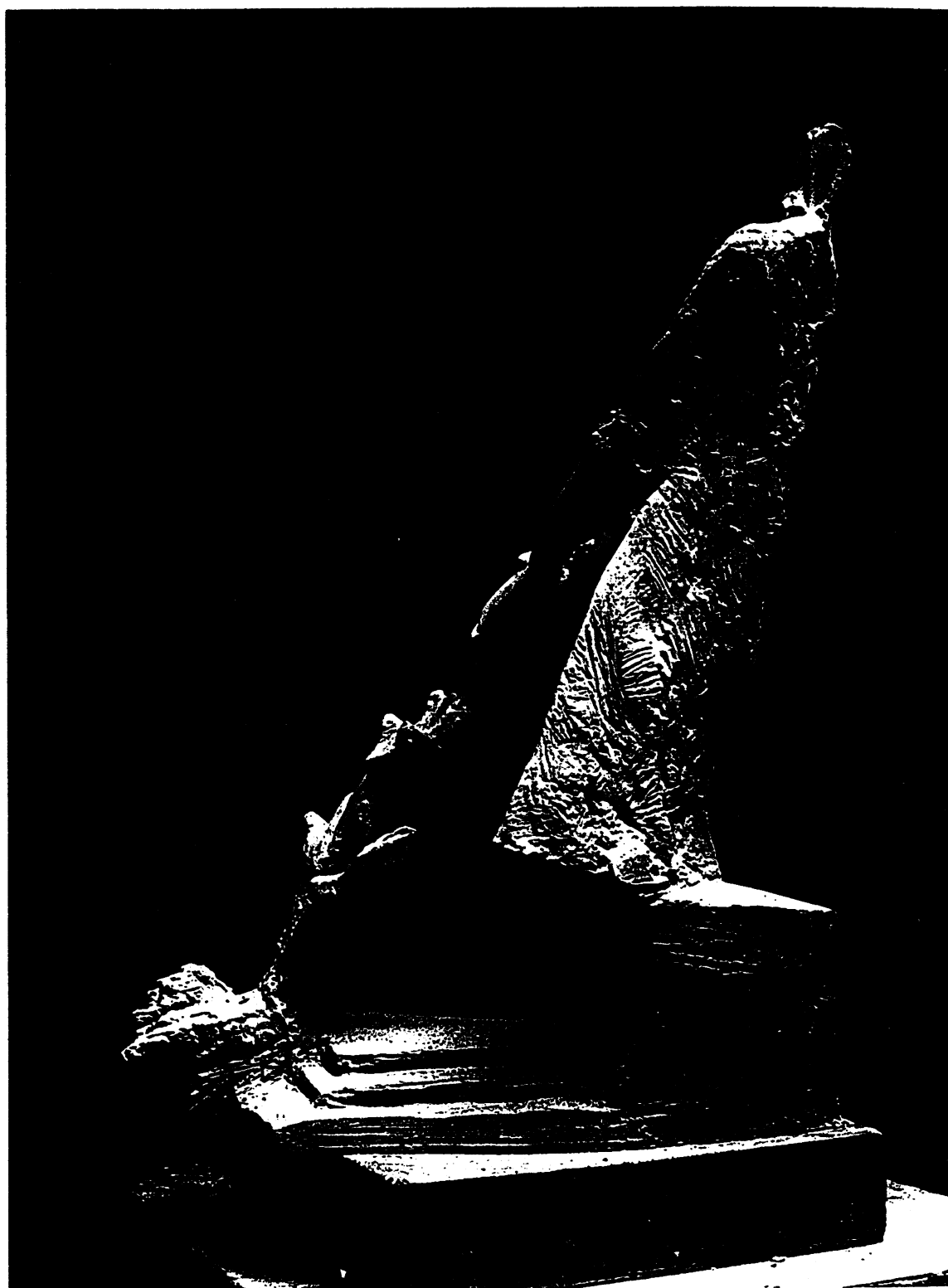
Broder,

Översänder som utlovat två fotos av skulpturmodeller
samt kort förklarande text. Men, som sagt, den ska
ses för att komma till sin rätt!

Karl-Erik Norrman

Exp m kurir 1997-07-31

Willy Gordon
Lillsvängen 31
129 42 Hägersten
Stockholm
Sweden

telefon 08-646 88 53 & FAX
studio 08-10 06 98

A sculpture about the courage and humanity
of Raoul Wallenberg.

The idea for the sculpture occurred to me when I first saw a remarkable photo of Wallenberg in the book "Wallenberg, the man in the Iron web", by Elenore Lester (Prentice Hall 1982). The photo was taken right in the middle of a big deportation. Raoul Wallenberg stood with his back to the camera, his hands behind his back, it was January and he wore a brimmed hat and a greatcoat.

This is not a portrait but it is an expression of Wallenbergs activities. He moved deliberately, discreetly and fast. The main element in the composition is the form made by the movement of the back of the greatcoat with the thrust of his arms dealing out the life/saving documents, contra the hands that clamour to receive them. The three Royal Crowns of Sweden symbolize the documents.

The sculpture will be cast in bronze on a base of granite. It should be about 17 feet high but of course the final size should relate comfortably to the environment in which it stands. The space between the main figure and the reaching hands will create a kind of arch, large enough to encompass a fully grown man.

Willy Gordon, Stockholm

30/7-97

Willy Gordon
Lillsvängen 31
129 42 Hägersten
Stockholm
Sweden

telefon 08-646 88 53
studio 08-10 06 98

En skulptur om Raoul Wallenbergs gärning

En människovärdig handling, av en människa som under nazisternas framfart uppenbarar sig mitt i en deportation i Budapest.

Han visar civilcourage. Med livet som insats, lågmält och ödmjukt, ger han hjälp åt människor i form av svenska stödpass. Därigenom räddar han dem från förintelsen och försvinner sedan själv.

En personifiering av det bästa hos människan. Det är den svenska profilen, som den ibland avtecknat sig på den internationella scenen och där inget respekt.

Willy Gordon

Teknisk beskrivning

Brons på en sockel av granit. Sockeln formar en trappa som tillsammans med statyn bildar ett rum genom vilket besökaren kan passera.

Willy Gordon
Lillsvängen 31
129 42 Hägersten
Stockholm
Sweden

phone +46 8 646 88 53
studio +46 8 10 06 98

A sculpture to the human dignity of Raoul Wallenberg

He appeared suddenly, right in the middle of a deportation operation in Budapest in 1944.

With discretion and determination he handed out Swedish travel documents and managed to save some thousands of lives with his own at stake.

His disappearance is still an unsolved mystery, but his courage and forthrightness never cease to inspire.

Willy Gordon

SVERIGES AMBASSAD
BUDAPEST

T E L E F A X

Sid 1 (5)

1997-07-30

Dossier?

PIK-INF/Norrman/ad
Fax 50 U 1997-07-30
t amb Buenos Aires

INK U
DNP

1997 ~~08-04~~
07-30

P 2 Eu¹

(N)

UTRIKESDEPARTEMENTET, nr 235

Till: PIK-INF, Karl-Erik Norrman

Minnesmärken över Raoul Wallenberg i Budapest
(3 bil)

Härmed översänds följande:

- En artikel daterad 1995-09-29 med rubriken "In a hero's footsteps" med en uppräknning av de minnesmärken som finns i Budapest över Wallenberg.

- En artikel ur DN 1987-05-09 när en Wallenbergsstaty invigdes och som nämns i sista stycket i föregående artikel.

Denna staty är skapad av den ungerske konstnären Imre Varga, född 1923. Om Varga sägs i en bok om Ungern "Hungary - Essential Facts, Figures & Pictures" följande:

"Classicism saw a natural return in post-1945 sculpture, as a stylization of Realism. The most successful and most frequently commissioned sculptor of this generation was Imre Varga, who faces his routine knowledge of portrait sculpture against more fashionable schemes ..." En förteckning över Vargas mest kända verk närslutes.

Därtill kommer att 1997-07-06 öppnades en s k minnespark över Raoul Wallenberg utanför synagogan i centrala Budapest; se hbr Lundvik-Olsson 1997-07-09.

Anderson
Anderson

Adress
Ajtósi Dürer sor 27 A
1146 BUDAPEST
UNGERN

Telefon
+36 1 352 2804

Fax
+36 1 352 2807

Telex
225647

In a hero's footsteps

Cecily Woolf finds a new route through Budapest, on the trail of Wallenberg

Although it's best known for its culture, coffee and kitsch buildings, Budapest also retains poignant memories of the Holocaust for Jewish visitors. Key among these are the heroic deeds of wartime diplomat, Raoul Wallenberg, who saved some 100,000 Hungarian Jews from the Nazis and then disappeared while in Russian custody 50 years ago.

Now, thanks to information supplied by the Swedish embassy, visitors to the city can visit the sites relevant to Wallenberg's rescue mission. The places you will want to visit can easily be combined with the city's regular tourist attractions, and all you need to follow the grid references in our special information sheet, compiled with the help of the Swedish embassy, is a Hungarian tourist board map of Budapest.

Orientate yourself by taking the city tour, then cross the not-so-blue Danube to Pest, with its stately Parliament and opera house -- which, incidentally, organise their own individual tours.

The city's fascinating Jewish quarter is dominated by the green dome of the Conservative Dohany Street Synagogue, the second largest in the world. The bijou, brightly decorated Orthodox synagogue in

Budapest view and (inset) the Wallenberg plaque

Dessewffy Street is also worth visiting, as is the Jewish museum, its stolen Judaic treasures now restored.

Close by in Kazal Ter is the city's moving memorial to Holocaust victims in the form of a drooping bronze willow-tree, and also the Shalom restaurant, with its mouthwatering marriage of Hungarian and kosher cuisine.

From here, take the tram to the famous Gellert Hotel in Buda, and in Minerva 1 street, just behind the hotel, you will find the former Swedish Legation -- now an unassuming apartment house -- where Wallenberg, then first secretary, designed the *Schutzpass*, the pseudo-Swedish passport which saved so many Jewish lives.

Near the Pest side of Margit Bridge is a street named after Wallenberg, with a wall-mounted bronze memorial portraying his head and shoulders, with palm outstretched as if to stop the Nazi terror. This spot marks the former

international ghetto, where Wallenberg protected Jews by putting them in "safe houses" which he acquired as Swedish embassy property. Northwards from the main road, the next street is Miklos Radnoti, with a memorial to the young Jewish poet who died on his way to Auschwitz.

No 21B is a typical "safe house," though no one in this pleasant residential area knows if the bullet-holes which pockmark its walls date from the Nazi period, or the 1956 uprising against the Communists.

In Ulloi street, back in the centre of town, is the site of Wallenberg's headquarters after he moved from the Swedish legation. The original was destroyed by the Russians at the end of the war, and although there is no plaque or memorial, locals say the present building is remarkably similar to the art deco original.

The last stage of this pilgrimage must be the imposing stone memorial to Wallenberg which stands beside his statue in the small park bordering Huvösvölgyi Szilagyí Erzsébet, in the Buda section of the city.

For Wallenberg trail, send SAE to "Budapest," Jewish Chronicle, 26 Finsbury Street, London EC4A 1JT. Crystal Holidays' Premier Cities (0181 390 9900) offers Budapest packages at Hotel Astoria from £535.

870509

aa (R18)

32

DAGENS NYHETER

40 år efter försvinnandet

Wallenbergstaty i Bud

Av DISA HASTAD
DN:s korrespondent.

BUDAPEST. — Säg ni att vi kom med poliseskort, sade Richard Cohen från Judiska världskongressen. Vi beskyddas som en regeringsdelegation — två busslaster judar i Budapest.

Richard Cohen var inte ensam om att tänka på en helt annan yp av eskort för judar, denna regniga morgon i Ungerns huvudstad.

Här stod med täckta huvuden representanter för judarna i öst och väst för att hylla en man som för mer än 40 år sedan brukade gå längs perrongerna vid tågen här i Budapest och ropa på judar med svenska pass. De stod och tänkte på honom som vapenlös konfronterade kommandanter och chefer för judetransporter och med lock och pock förmådde dem med att släppa en del av dem som skulle till Auschwitz.

Nu står denne samme man, Raoul Wallenberg, staty här i Bu-

dapest, bara några meter ifrån den plats där man säger att hans bil hittades övergiven den 17 januari 1945. Det var den dag han försvann.

Han står i en lång rock och ser inte särskilt ung ut, snarare härjad. Det gjorde han kanske medan han fanns här i Budapest. En amerikan som ser statyn säger att det är trevligt att han ser gammal ut — det verkar som om konstnären menat att han överlevt.

Kort ceremoni

Detta att resningen av statyn får tas som ett tecken på att man nu dödförklarar Raoul Wallenberg klingade fram mycket starkt i ett brev från Wallenbergs syster, Nina Lagergren. Hon skrev att hon alltid sett upp till sin storebror och varit förvissad om att han skulle uträtta stora ting:

— Vi fortsätter att tro på att Raoul lever. Måtte inga ansträngningar sparas för att finna honom. Raoul blir 75 år i år.

Systemens brev lästes upp vid

den korta ceremonin och sedan knöt världsjudekongressens ordförande Edgar Bronfman ett blätt band om statyns arm. Några barn hade redan lagt dit blommor. Men alltså inga kransar.

Gestalten som föreställer Raoul Wallenberg står mellan två stora stenblock. På långt håll ser det ut som om Wallenberg verkligen innesluts av murar — ett tecken på att konstnären kanske inte är så oskyldig utan vill visa att han känner den bittra historien. Att han vet att Wallenberg var fängslad.

På nära håll blir de två stenblocken — som kommer från Sverige — till två stentavlor och Wallenberg kan ses som en Moses, en räddare som för folket in i Kanaans land.

— Man får gärna läsa in tolkningar, säger Imre Varga, konstnären, när man frågar honom.

Annan staty

Ser man närmare på stenblocken hittar man en bild av en annan staty. Det är Vargas hyllning

till den ursprungliga statyn av Raoul Wallenberg.

Ty det fanns en sådan. Redan 1945 beslöt judarna i Budapest — bland vilka Wallenbergs namn och gärning var vida bekant — att avsätta pengar till ett minnesmärke. Också en gata i Budapest uppkallades efter Wallenberg.

Statyn, av konstnären Pal Patzay, var färdig 1949. I några veckor stod den på sin plats vid Szent Istvan-parken i väntan på sin invigning som skulle ske den 10 april. Den föreställde en naken man som släps mot en orm — en bild av ondskan.

Från balkongen

Men en natt strax före den 10 april såg en författare från sin balkong helt nära parken att man höll på att riva Wallenbergstatyn. Med det buller som fördes hade man kunnat tro att det var en jordbävning. Och på invigningsdagen den 10 april stod det i tidningarna att dedikationen av minnestavlan till Wallenberg var uppskjuten av tekniska orsaker....

Året var 1949. I Ungern härskade stalinism. I Sovjet började detta år en statligt organiserad kampanj mot judar.

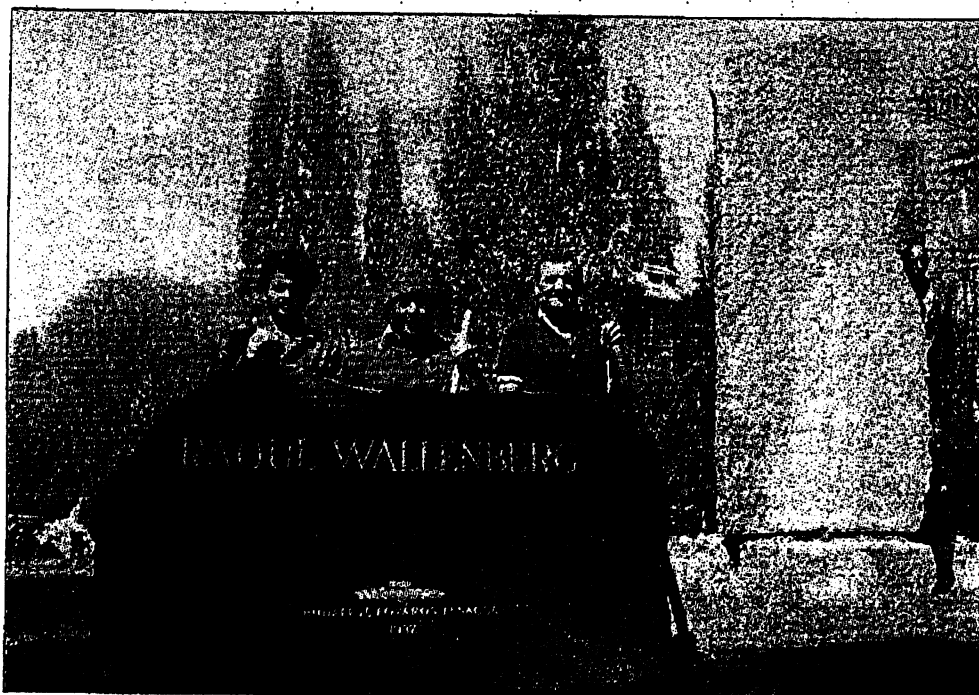
Men monumentet med mannen som dödar ormen dök upp igen — denna gång i staden Debrecen. Just i denna östliga residensstad dit, Wallenberg var på väg den dag han försvann, ställdes statyn upp i början av 70-talet, men då fick den sin plats utanför en läkemedelsfabrik och ansågs föreställa mänsklighetens kamp mot sjukdomar.

Och hela historien skulle kanske varit glömd om inte Imre Varga ristat in silhuetten av denna första staty med guld i den röda stenen...

Bara namnet

Vill man veta mer om den man som statyn föreställer är det inte alldeles lätt. På en tredje mindre sten står bara namnet. Inte vad Wallenberg gjort eller några data. En latinsk sentens är allt som ges den nyfikne. Uttolkat sägs här att den lycklige har många vänner medan den olycklige står ensam.

De ungrare som inte kan histo-

Om man vill veta mer om den man som statyn föreställer är det inte helt lätt. På en mindre sten står bara namnet ingraverat.

ördagen den 9 maj 1987

apest

rien har alltså ingen chans att lära sig denna av statyn. I ett kritiskt brev till den judiska världskongressen i Budapest från en grupp som kallar sig "Shalom" hette det också att det var skandal att de ungerska judiska församlingarna ej pressade på hårdare för att få klarhet i Wallenbergs öde.

För vad vet ungrarna? Inte mycket. Här spreds för många år sen en version att Wallenberg skulle ha dött eller försvunnit i Budapest under striderna. Uppgiften som Sovjet ger att Wallenberg skulle ha dött 1947 citeras av många informerade ungrare som verkar omedvetna om familjens och svenska instansers långa kamp för klarhet, eller de många spår som dock tyder på att han skulle ha kunnat vara vid liv senare.

Ny atmosfär

Ändå är det en påtagligt annorlunda atmosfär i Budapest i dag. Här börjar nu till och med partichefen Kadar att opåtalat i sällskap med svenskar föra saken Wallenberg på tal. För 20 år sen fick alla försök att kolla spår föras i viskande ton. Så minns jag mina egna trevande misslyckade försök att på 60-talet verifiera ett frukostsamtal av en minister.

Men några tror att den glasnost som kommer från Sovjet kanske kan leda till att ännu mer blir uppenbart. Initierade personer här säger dock att de inte tror att Ungern vet mer än vad man redan sagt.

Men i Budapest berättas att det är självaste Michail Gorbatsjov som har sanktionerat Wallenbergstatyn. Det skulle ha gått till på följande sätt:

Konstnären Imre Varga, som ursprungligen gjort statyn på privat beställning till den amerikanske ambassadören, reste till Moskva för att besöka fredsförum.

Han bad då samtidigt att få veta om de sovjetiska kamraterna hade något emot att en staty av Raoul Wallenberg sattes upp i Budapest (i Budapest sade man att vissa höga partimän var emot detta).

Svaret blev varken ja eller nej. Varga bad då att få ett samtal

Foto: MAGNUS HARTMAN

Raoul Wallenberg står staty mellan två stenblock, likt en Moses, en räddare som leder folket till Kanaans land.

med glasnostmästaren själv, Michail Gorbatsjov.

Hälsningar

Gorbatsjov kunde inte ta emot men han "skickade sina hjärtliga hälsningar till konstnären

Varga", fick denne veta. Och det togs som en signal att fortsätta med planerna.

Nu står alltså Wallenbergstatyn här på Erszebet Szilagyis allé. Till invigningen återstår en knapp vecka. Fredagen den 15

maj klockan 15 ska den ske. Det är Budapests stad med borgmästaren Pal Ivanyi som är huvudman för invigningen.

Och denna gång får man hoppas att inget kommer och river statyn en mörk natt... □

Mr Imre Varga, sculptor's main works: name of monument (located at..)

PROMETHEUS (Antwerpen),
 MADÁCH (Salgótarján),
 RADNÓTI (Mohács)
 DERKOVITS (Szombathely)
 LENIN (Mohács)
 KÁROLYI M. (Budapest)
 BARTÓK (Budapest)
 ZEUSZ (Budapest)
 AVIATION (Győr)
 CZÓBEL (Szentendre)
 JÓZSEF A. (Szeged)
 BARTÓK (Paris)
 LENIN (Kaposvár)
 LUKÁCS GY. (Budapest)
 KUN BÉLA (Budapest)
 RAOUL WALLENBERG (Budapest)
 BARTÓK (Paris)

Monument of the Hungarian victims of Holocaust located at the
 former site of the Budapest Ghetto.

SECOND WORLD WAR Monument (Hajduböszörmény)

The HUNGARIAN CHAPEL in Vatican

Other small sculptures

1997-07-30

EXCLUSIVE: Spy chief ends 50-year mystery of

How KGB killed hero who defied

SEROV: KGB expert on the cover-up

DRAMATIC new evidence reveals that famous Swedish diplomat Raoul Wallenberg was murdered 50 years ago today on the direct orders of Vyacheslav Molotov, one of Stalin's leading henchmen.

The Express can exclusively disclose that KGB chief General Ivan Serov admitted he shredded files showing Molotov — who gave his name to the lethal cocktail — sanctioned the killing.

We can also reveal Wallenberg's final resting place — a mass grave in a monastery cemetery. Wallenberg, one of the beacons of the 20th century, saved thousands of Jews from Hitler's extermination camps.

Dispensing with diplomatic niceties in Nazi-occupied Budapest, he issued Swedish papers to Jews so they could escape the concentration camps.

When the Russians entered Hungary in 1945 Wallenberg was arrested by SMERSH, the prede-

**FROM WILL STEWART
IN MOSCOW**

cessors of the KGB, and taken in secret to Moscow. The world never saw him again. Repeated efforts to find him failed, despite alleged "sightings" in Soviet prison camps. Officially, the Swedish government has still not lost hope and "presumes" Wallenberg is alive, aged 84.

Now we disclose extraordinary new evidence about Wallenberg, in whose honour the Queen unveiled a London statue this year. KGB expert Gennady Sokolov today releases details of an interview with Serov, who headed the Lubyanka prison between 1954 and 1958. Shortly before his death in 1990, Serov admitted his role in the cover-up and of lying to the world.

"I was punished for getting rid of the compromising material on Molotov," said Serov. "It was about his involvement with the Wallenberg affair. This involvement was very direct."

Serov's punishment was to be stripped of his KGB chairmanship by Nikita Khrushchev. Before this, he and Foreign Minister Dmitry Shepilov wrote a 1957 memo to the Swedes saying Wallenberg had died of a sudden "heart attack" 10 years earlier on July 17 1947 in the Lubyanka.

"I was jointly responsible for the 1957 note. It was to cover-up the truth of how Wallenberg had died," he told Sokolov.

"Serov said he acted for Molotov to get rid of papers showing Molotov was responsible for the instruction to eliminate Wallenberg," said Sokolov, whose 10-year research forms a new book.

THIS is backed by the only surviving document of any importance saved from Serov's purge. It bears Molotov's imprint dated May 18 1947 which calls for "suggestions on his liquidation".

Another new key source is Yevgeny Ivanov, the Russian spy who brought down the Macmillan government after his notorious affair with Christine Keeler, who also slept with War Minister John Profumo. Sokolov conducted repeated interviews with Ivanov before his death in 1994, and co-wrote his book, *The Naked Spy*, published two years earlier.

Ivanov was told by his father-in-law Alexander Gorkin, Stalin's Secretary of the Supreme Soviet and Chairman of the Supreme Court, of the plot by Molotov to depose Khrushchev.

The hysterical, foul-mouthed Khrushchev demanded "kompromat" to discredit Molotov.

"Khrushchev ordered me to find the compromising material on Molotov," said Gorkin. "I agreed but suggested it would have been better to ask Serov and the KGB."

"Khrushchev exploded: 'Ivan is a fool. He overlooked the plot completely — and he was stupid enough to get rid of archives compromising this bastard Molotov. He destroyed the Wallenberg file which had evidence of Molotov's connection to the liquidation of the Swede.'"

Sokolov has also unearthed remarkable evi-

Lethal trick

WALLENBERG was in all probability tricked into death.

A favourite method of the Lubyanka secret police was to induce sickness or a skin complaint by adding toxins to a victim's food. A white-coated doctor would then have been summoned, probably after the prisoner pleaded for medical attention.

The doctor would have examined him and offered an injection to

cure the mysterious pain or sickness gripping him.

Thus, a needle penetrating Wallenberg's body may well have been his last experience.

Today the walled, onion-domed Donskoi Monastery in southern Moscow is enjoying Russia's religious revival.

Devout old women, dressed in black, together with the new rich businessmen go

Wallenberg's fate

quiet Nazis

WALLENBERG: Killed by lethal injection

dence showing Wallenberg was not shot but killed by lethal injection.

Colonel Andrei Sverdlov was then attached to "Laboratory X" off Lubyanka Square. Refusing to divulge his knowledge of Wallenberg, he told Sokolov: "This laboratory was used to produce toxins to make killings seem like natural death."

"The laboratory supplied the Lubyanka Prison with medicine used for this purpose. Those who were not required were executed."

"The dead bodies were taken to Donskoi Monastery in Moscow, without autopsy, and the ashes put in a mass grave."

Other sources which Sokolov will reveal in his book back this up. "This shows us finally what happened to this great man Wallenberg," he said. "It explains why virtually all traces of his time in Moscow have disappeared. Serov destroyed it."

"We now know who ordered the liquidation and how it was implemented. We now know where to lay flowers in his memory."

by poisoners

there to worship in a way that was forbidden for decades.

In a corner distant from the main monastery is an old red brick crematorium. It is overgrown but peaceful with trees and flowers all around.

It is here, in an impersonal common grave, that the ashes of all victims of murder at the hands of secret police doctors in Wallenberg's prison block now lie. His ashes

are among them, according to the new evidence, mingling with the remains of thousands of political prisoners.

The bald inscription in Russian script reads: "General Grave Number 3 of Unclaimed Ashes 1945-1989."

Nowhere does it mention the heroic Raoul Wallenberg who saved thousands of Jews from such graves, but was unable to save himself.

CAST IN A CHILLING COVER-UP

WALLENBERG: Queen unveiled London statue

IVANOV
Keeler affair spy knew of Molotov's treachery

MOLOTOV
Gave the orders to execute Wallenberg

SEROV
KGB chief shredded incriminating files

Sunday, July 27, 1997

Mr. HANS MAGNUSSON
Mr. MARTIN HALLQVIST
Ambassadors in Charge of the Raoul
Wallenberg Case
Foreign Ministry of Sweden
Malmströsg. 3
Stockholm, SWEDEN 10339

JNK. UTRIKESDEP.		
DNR 208/002		
07-31		
1997 08-08		
AVD	GRUPP	MÅL
1	2	Eu

Delges:
von Dardel
Carl Persson
Magnusson, Riga
Hallqvist, EC &
Olson, EI/ESEK
Amb. Moskva
Exp. 97-08-06

CONFIDENTIAL

Dear Hans Magnusson and Martin Hallqvist:

As you will note, I am still in London where I have been doing extensive archival research following up on research I had already done in the files of Geza Soos and interviewing witnesses in Budapest. In response, Hans Magnusson, to your call from Riga just before you went on vacation - I now find I have to amend my position. You told me that the Russians want the list shortened by 20% and I was preparing to do so. However, since then the following article made headlines in London in which the so-called "a" Serov document of May 1947 was put forth as leading to the conclusion that Molotov is responsible for Raoul Wallenberg's presumed demise in July 1947. A short paragraph, giving minimal credit to the "sightings" - the word is quoted in the article - mentions in the same breath the Swedish government's obligation to keep the search going until "incontrovertible evidence" has been found. But the implication is that the expectations promised in the sightings are delusional and that the Swedish Government is forced to be polite. (But "we all know".... that one way or another Raoul Wallenberg died in July 1947, albeit not from a heart attack.)

3) oversight to the Swedish officials for interrogations (preferably open to all) and our ability to complete our investigations into cell occupancy of Corpus II and incoming traffic in 1947 at Vladimir. In addition, I now must insist on the relevance of the Bethlen, Jankowski category of prisoners due to current findings.

For 51 years, Raoul Wallenberg's fate has been subjected to systematic and well-contrived disinformation without so much as examining the data provided by the selected eyewitness sightings, much less permitting any in-depth analysis. This is the end of the 20th century where science, technology, and other forms of research play a critical role in establishing evidence. Such "inequities" as rejecting full access to necessary information while sending "smoke signals" and/or telegraphing alternative "truths" through certain quarters of the international press does NOT constitute a just inquiry. If this were a court of law, such inequity would not be permissible. If the Russians do not allow such an inquiry as an expression of their full "spirit" and "determined effort" to cooperate as a means of ~~staying~~ doing away with the falsities of the past — that is what we will have a trial... with major repercussions for all nations involved. It is already under discussion and the dissenting report is but a rehearsal for things to come. I don't know what it takes to make the authorities understand that, but they must understand the value of an inquiry that is a "positive model" as opposed to one that is forced by public opinion. Basically, it is the choice between credit/success and failure. While, no doubt;

#13
page 3

EXCLUSIVE: Spy chief ends 50-year mystery of

How KGB killed hero who defied

OKOLOV: KGB expert of the cover-up

DRAMATIC new evidence reveals that famous Swedish diplomat Raoul Wallenberg was murdered 50 years ago today on the direct orders of Vyacheslav Molotov, one of Stalin's leading henchmen.

The Express can exclusively disclose that KGB chief General Ivan Serov admitted he shredded files showing Molotov — who gave his name to the lethal cocktail — sanctioned the killing.

We can also reveal Wallenberg's final resting place — a mass grave in a monastery cemetery.

Wallenberg, one of the beacons of the 20th century, saved thousands of Jews from Hitler's extermination camps.

Dispensing with diplomatic niceties in Nazi-occupied Budapest, he issued Swedish papers to Jews so they could escape the concentration camps.

When the Russians entered Hungary in 1945 Wallenberg was arrested by SMERSH, the prede-

FROM WILL STEWART
IN MOSCOW

cessors of the KGB, and taken in secret to Moscow. The world never saw him again. Repeated efforts to find him failed, despite alleged "sightings" in Soviet prison camps. Officially, the Swedish government has still not lost hope and "presumes" Wallenberg is alive, aged 84.

Now we disclose extraordinary new evidence about Wallenberg, in whose honour the Queen unveiled a London statue this year. KGB expert Gennady Sokolov today releases details of an interview with Serov, who headed the Lubyanka prison between 1954 and 1958. Shortly before his death in 1990, Serov admitted his role in the cover-up and of lying to the world.

"I was punished for getting rid of the compromising material on Molotov," said Serov. "It was about his involvement with the Wallenberg affair. This involvement was very direct."

Serov's punishment was to be stripped of his KGB chairmanship by Nikita Khrushchev. Before this, he and Foreign Minister Dmitry Shepilov wrote a 1957 memo to the Swedes saying Wallenberg had died of a sudden "heart attack" 10 years earlier on July 17 1947 in the Lubyanka.

"I was jointly responsible for the 1957 note. It was to cover-up the truth of how Wallenberg had died," he told Sokolov.

"Serov said he acted for Molotov to get rid of papers showing Molotov was responsible for the instruction to eliminate Wallenberg," said Sokolov, whose 10-year research forms a new book.

THIS is backed by the only surviving document of any importance saved from Serov's purge. It bears Molotov's imprint dated May 18 1947 which calls for "suggestions on his liquidation".

Another new key source is Yevgeny Ivanov, the Russian spy who brought down the Macmillan government after his notorious affair with Christine Keeler, who also slept with War Minister John Profumo. Sokolov conducted repeated interviews with Ivanov before his death in 1984, and co-wrote his book, *The Naked Spy*, published two years earlier.

Ivanov was told by his father-in-law Alexander Gorkin, Stalin's Secretary of the Supreme Soviet and Chairman of the Supreme Court, of the plot by Molotov to depose Khrushchev.

The hysterical, foul-mouthed Khrushchev demanded a "kompromat" to discredit Molotov.

"Khrushchev ordered me to find the compromising material on Molotov," said Gorkin. "I agreed but suggested it would have been better to ask Serov and the KGB."

"Khrushchev exploded: 'Ivan is a fool. He overlooked the plot completely — and he was stupid enough to get rid of archives compromising this bastard Molotov. He destroyed the Wallenberg file which had evidence of Molotov's connection to the liquidation of the Swede.'"

Sokolov has also unearthed remarkable evi-

Lethal trick

WALLENBERG was in all probability tricked into death.

A favourite method of the Lubyanka secret police was to induce sickness or a skin complaint by adding toxins to a victim's food. A white-coated doctor would then have been summoned, probably after the prisoner pleaded for medical attention.

The doctor would have examined him and offered an injection to

cure the mysterious pain or sickness gripping him.

Thus, a needle penetrating Wallenberg's body may well have been his last experience.

Today the walled, onion-domed Donskoi Monastery in southern Moscow is enjoying Russia's religious revival.

Devout old women, dressed in black, together with the new rich businessmen go

Wallenberg's fate

quiet Nazis

WALLENBERG: Killed by lethal injection

dence showing Wallenberg was not shot but killed by lethal injection.

Colonel Andrei Sverdlov was then attached to "Laboratory X" off Lubyanka Square. Refusing to divulge his knowledge of Wallenberg, he told Sokolov: "This laboratory was used to produce toxins to make killings seem like natural death."

"The laboratory supplied the Lubyanka Prison with medicine used for this purpose. Those who were not required were executed."

"The dead bodies were taken to Donskoi Monastery in Moscow, without autopsy, and the ashes put in a mass grave."

Other sources which Sokolov will reveal in his book back this up. "This shows us finally what happened to this great man Wallenberg," he said. "It explains why virtually all traces of his time in Moscow have disappeared. Serov destroyed it."

"We now know who ordered the liquidation and how it was implemented. We now know where to lay flowers in his memory."

by poisoners

there to worship in a way that was forbidden for decades.

In a corner distant from the main monastery is an old red brick crematorium. It is overgrown but peaceful with trees and flowers all around.

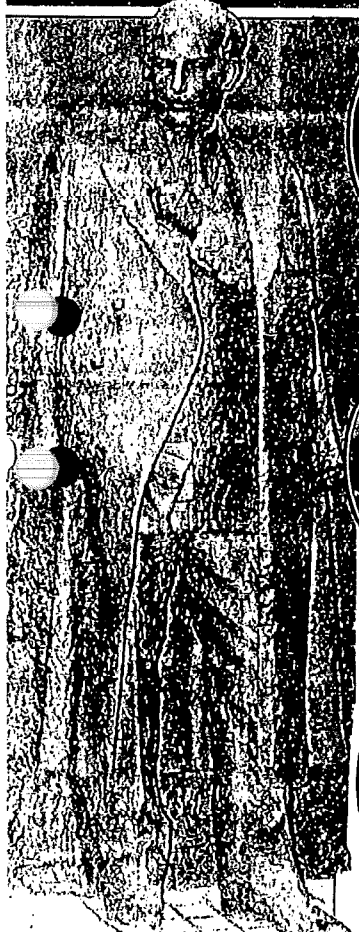
It is here, in an impersonal common grave, that the ashes of all victims of murder at the hands of secret police doctors in Wallenberg's prison block now lie. His ashes

are among them, according to the new evidence, mingling with the remains of thousands of political prisoners.

The bald inscription in Russian script reads: "General Grave Number 3 of Unclaimed Ashes 1945-1989."

Nowhere does it mention the heroic Raoul Wallenberg who saved thousands of Jews from such graves, but was unable to save himself.

CAST IN A CHILLING COVER-UP

WALLENBERG: Queen unveiled London statue

IVANOV
Keeler affair spy knew of Molotov's treachery

MOLOTOV
Gave the orders to execute Wallenberg

SEROV
KGB chief shredded incriminating files

June 30, 1997

Ambassador Martin Hallqvist
Division of Central and Eastern European Affairs
Ministry of Foreign Affairs
Stockholm, SWEDEN

Attention: Mr. Stefan Gullgren
Second Secretary
Swedish Embassy
Moscow, Federation of Russia

Dear Martin and Stefan:

I attach herewith the updated list of prisoners whose files are to be reviewed as part of the investigation proposed by Dr. Makinen and myself in January 1996 and accepted "in principle" by the Russian side in March 1996. As you requested, I have provided data about these prisoners and some comment as to specific interest or 'need to know.' As you will see, these are all parties associated with the fate of Wallenberg or whose own fate offers an important analogy or specific detail.

Not only years of collecting data on the Swedish side, but equivalent years of independent research went into developing this "matrix." This list was selected from hundreds of sightings reviewed from the Swedish White books, U.S. CIA, State and Military archives; Swiss, German and Austrian archives; Jewish and human rights networks and the media. More importantly, the choice of these names was strengthened by our work over the past seven years in Soviet archives.

Some of this material was presented to justify the initial "Investigation into the Fate and Whereabouts of Raoul Wallenberg" which led to the invaluable study of the Vladimir Prison card file in 1990. A lot of my organization and selection of this material came from a careful analysis of the 1,290 cards copied at that time -- as well as my own work in tracing missing foreign prisoners in psychiatric facilities and asylums as Director of the ARK Project combined with in-depth research in our National Archives.

This work in the personal files is an essential next step to follow up on the card analysis. Please note that my request to the MVD is only to provide very basic information related to time, place, health, transports, routing, presumed- or known fate. Requests to review interrogations on the basis of historical findings is noted in order to give a sense of the full scope of the work. Mr. Nikishkin has urged me to direct my requests in full to the FSB. Given uncertainty about what is where, we should forward this to both -- but I would emphasize that my concern is primarily with the prisoner's personal files in order to verify or eliminate these particular sightings and not in gaining access to classified materials..

A great deal of work has gone into creating a matrix sufficiently cohesive and grounded in fact as to put to the test the 1947 death date stated in the Gromyko Memorandum. Dr. Makinen and

Susanne Berger have both helped me make decisions regarding additions and deletions to the original list submitted in February. We are in agreement on this list and stand ready to begin reviewing the files as soon as possible.

I know that both sides would prefer a prioritized, 'short list' but I am afraid this cannot be done without harshly effecting the results. The bottom line is that, in the absence of Wallenberg's own file or official documents defining his fate, it is necessary to 'reconstruct' his paper trail. These eyewitness sightings could enable us to do this. The fact that their composite value has never been fully utilized is lamentable, but does not mean that we as a collective (official and independent) team should not take on the challenge ourselves -- at a time when we could make a difference. This is particularly important before issuing the Final Report.

In creating this matrix, I have not relied upon any one eyewitness sighting but tried to create a process which would enable us to evaluate the different testimonies, simultaneously explore different scenarios either to eliminate and narrow down a route or, by clarifying time and place, to see if there is a way in which they could interconnect. In this way, we are attempting to map out the course of a prisoner whose records have been removed and presumably destroyed. In conjunction with other data Dr. Makinen and I are collecting at Vladimir, and similar work in the Moscow prisons to identify Wallenberg's file numbers, it is our hope to provide specifications for a 'profile' of Wallenberg -- beginning with his acknowledged detention (where certain details are still missing) and moving forward as far as the trail can go.

In this work, what is missing takes on an importance almost as great as what is written down. It is therefore very important that the Russian side give us full cooperation in "filling in the blanks" because a proper result can only be achieved through a full accounting. With access to the materials and some time to analyze the data, this should take at the most four months. Please note also that while copying is ideal, my work in these files as with the Vladimir numbers can be done through note-taking. I therefore am requesting that if the question of copying is going to delay a decision, I be allowed to go ahead assembling this data so our collective work does not come to a standstill.

One final note for the sake of guiding the reader: the names on this list fall into three main categories.

1. Foreign prisoners, primarily German and Austrian, repatriated to the West -- many of whom are eyewitnesses to Wallenberg or offer supporting testimony -- as well as Russian Jews and other regional nationalists, such as Gogiberidse, who have offered testimony or whom the foreign prisoners claim did the actual sighting. While these prisoners have been mentioned repeatedly, little research has been done in the files to test the truth of their statements and/or with an eye to their routing. My examination of the Vladimir cards would show that what previously appeared to be random sightings -- with little to no tool for evaluation -- actually conform to patterns for movement within the system. This gives us a structure within which to re-evaluate the Wallenberg sightings.
2. Persons whose work during the War was tangential to Wallenberg's activities in Budapest

and who later, for whatever reason, became prisoners in the GULAG system. These include men such as Becher, Krummrei, Goaze, Rado, Field, Hatz, Feller, Pap whose cell history may be of less importance than certain historical questions which rely on a review of the interrogations. Note that Richter and Grossheim-Krisko, for example, are important examples of both (1) and (2).

3. Prominent cases of those who died, were executed or disappeared into the GULAG ("fate unknown") who offer either specific pieces of data or stand as models to evaluate the more sensitive aspects of Wallenberg's fate. These include Bethlen, Marek, Konoye, Jankowski, Okulicki and Glazowski as representatives of their national movements; certain Fascist diplomatic and military personnel -- whether German or Japanese; and, among the Soviets themselves, Radek and Abakumov. Cases like Alter and Ehrlich, Marek and, to some degree Wallenberg, raise important questions surrounding the seriousness of charges of "Nazi collaboration." There are also questions of the fate of those whose activities "angered Stalin," i.e. where he considered it a personal betrayal.

I hope this sufficiently explains the rationale behind this list and that the rest will prove self-explanatory. As mentioned, I will be in Budapest for the next fortnight and if you have any problems, you should leave a message with the receptionist at the Swedish Embassy there. I will check in after I think you have had time to review this material.

I thank you and the Embassy staff for all your help. It goes without saying that I look forward to getting back to work.

With all best wishes, I remain

Sincerely yours,

Susan Ellen Mesinai

Susan Ellen Mesinai

#3: (PLEASE NOTE) I have now established a very strong connection between RW and Bethlen, related to Budapest, as well as an equally strong one for Jankowski - and expect the same to be true for Marek and Konoye as well, each for a different reason. This alters or rather enhances the significance of the Third Category - which I think should be reviewed in all seriousness for the reasons originally stated - plus the above. There is one other figure. Bethlen also to be added.